

DE MILITAIRE SPECTATOR

OFFICIEEL ORGAAN VAN HET
MINISTERIE VAN OORLOG
EN VAN HET
KONINKLIJK NEDERLANDSCH-INDISCHE LEGER

MAANDBLAD

Directeur: J. MOORMAN, Res. Luitenant-Kolonel der Infanterie b.d.
Hoofdredacteur: M. R. H. CALMEYER, Kolonel v. d. Generale Staf
Redacteuren: D. A. VAN HILTEN, Generaal-Majoor tit. b.d.
C. v. d. HOOGENBAND, Kolonel v. d. Generale Staf K.N.I.L.
J. J. WIJNSOUW, Majoor v. d. Generale Staf, Secretaris
J. H. JANSEN, Kapitein der Infanterie
J. A. A. WYNEKES, Kapitein der Artillerie

116de JAAR

Nr. 6

Juni 1947

Nadruk verboden

Abonnement f 3.— per kwartaal. Overzeesche Gewesten en Buitenland f 15.— per jaar. Losse ex. f 1.25

MOORMAN'S PERIODIEKE PERS, Zwarteweg 1, Den Haag, Tel. 18.23.55, Postrekening 44.715

Inhoud

Officiële Mededelingen van het Ministerie van Oorlog

Nederland's Verdediging tegen de Duitse Aanval (VII) . . .	300
Uit de Legerorders	309
Nieuws van de Maand	310

Officiële Mededelingen van het Kon. Ned. Indische Leger

Boodschap van de Legercommandant	315
Mededelingen inzake „Backpay”	316

Redactioneel Gedeelte

De Unie van de Socialistische Sovjet-Republieken, door W. Th. Carp, Kolonel van de Generale Staf	317
Boekbespreking	325
De Onderscheidingsteken van de Koninklijke Landmacht, door B. T. Drewes, Kapitein der Artillerie	326
Uit de Buitenlandse Vakpers	332
De Wapendirecteuren delen U mede.	333
Geef de Infanterie wat zij nodig heeft, door A. R. H. Pino, Majoor der Artillerie, leraar aan de Hogere Krijgsschool	340
Het gebruik van tanks in Nederlands-Indië, door C. A. Heshuis, Eerste Luitenant der Pantserstroepen K.N.I.L.	348
Oude Militaire gebruiken	354
Boekbespreking	355

DE MILITAIRE SPECTATOR

OFFICIEEL ORGAAN VAN HET MAANDBLAD
MINISTERIE VAN OORLOG
EN VAN HET
KONINKLIJK NEDERLANDSCH-INDISCHE LEGER

Directeur: J. MOORMAN, Res. Luitenant-Kolonel der Infanterie b.d.
Hoofdredacteur: M. R. H. CALMEYER, Kolonel v. d. Generale Staf
Redacteuren: D. A. VAN HILTEN, Generaal-Majoor tit. b.d.
C. v. d. HOOGENBAND, Kolonel v. d. Generale Staf K.N.I.L.
J. J. WIJNSOUW, Majoor v. d. Generale Staf, Secretaris
J. H. JANSEN, Kapitein der Infanterie
J. A. A. WYNEKES, Kapitein der Artillerie

116de JAAR

Nr. 6

Juni 1947

Nadruk verboden

Abonnement f 3.— per kwartaal. Overzeesche Gewesten en Buitenland f 15.— per jaar. Losse ex. f 1.25

MOORMAN'S PERIODIEKE PERS, Zwarteweg 1, Den Haag, Tel. 18.23.55, Postrekening 44.715

Inhoud

Officiële Mededelingen van het Ministerie van Oorlog

Nederland's Verdediging tegen de Duitse Aanval (VII) . . .	300
Uit de Legerorders	309
Nieuws van de Maand	310

Officiële Mededelingen van het Kon. Ned. Indische Leger

Boodschap van de Legercommandant	315
Mededelingen inzake „Backpay”	316

Redactioneel Gedeelte

De Unie van de Socialistische Sovjet-Republieken, door W. Th. Carp, Kolonel van de Generale Staf	317
Boekbespreking	325
De Onderscheidingsteken van de Koninklijke Landmacht, door B. T. Drewes, Kapitein der Artillerie	326
Uit de Buitenlandse Vakpers	332
De Wapendirecteuren delen U mede.	333
Geef de Infanterie wat zij nodig heeft, door A. R. H. Pino, Majoor der Artillerie, leraar aan de Hogere Krijgsschool	340
Het gebruik van tanks in Nederlands-Indië, door C. A. Heshuis, Eerste Luitenant der Pantserstroepen K.N.I.L.	348
Oude Militaire gebruiken	354
Boekbespreking	355

Publicaties van het Krijgsgeschiedkundig Instituut van de
Generale Staf uit het in bewerking zijnde stafwerk

Nederland's verdediging tegen de Duitse aanval

De Krijgsverrichtingen op het Zuidfront van de Vesting Holland (VII)

(Bijlage A, Schetsen 5, 6 en 5a).

Tijdrovender was nog het vormen van de *rechtermarsgroep*, die zou bestaan uit
I R.W. en I-K.R.A.

Nadat de Res.-Luitenant-kolonel C.I-R.W., omstreeks 20.30 te Molenaarsgraaf het bevel van C.Lt.Div. had ontvangen (zie *bijlage A*) dat hem aanwees tot commandant van de rechtermarsgroep, begaf hij zich naar Giessen—Nieuwkerk en ontbood een half uur later aldaar zijn ondercommandanten. Hiervan bevond C.-II-I R.W. zich nog ten Zuiden van de grote rivieren; met I-K.R.A., dat naar Bleskensgraaf marcheerde, was nog geen verband verkregen, terwijl III-I R.W., omstreeks 18.00 te Giessendam gekomen, aldaar niet meer aanwezig bleek te zijn. De ritmeester, commandant van dit bataljon, had nl. verband doen opnemen met zijn R.C. en met de D.C. en daarbij, terwijl eerstbedoeld verband niet tot stand kwam, van laatstgenoemde commandant de inhoud van het aan C.-I R.W. uitgegeven bevel vernomen. Ten einde geen tijd te verliezen had deze B.C. daarop zijn bataljon verzameld en via Giessen—Oudekerk in mars gezet naar Laag Blokland ten einde daar zijn plaats in de marskolonne in te nemen.

Het duurde zodoende tot tegen 22.00 eer althans Cn. I en III-I R.W. verenigd waren en van den R.C., na te zijn ingelicht over de opdracht, bevel hadden gekregen hun bataljons te doen opmarcheren naar Laag Blokland en wel het I Bat. via Goudriaan en het III Bat. via Giessen—Oudekerk. De hoofden van beide bataljons aan de brug over de Graafstroom. Bij dit aanvangspunt zou de colonne worden geformeerd en richting Alblasterdam worden afgemarcheerd. Kn.-, Lm.- en Gn.-treinen moesten voorshands te Giessen—Nieuwkerk blijven. Ter uitvoering hiervan zond de R.C. bevel naar de Gn.- en Lm.-treinen van St. en I-I R.W., die nog op weg waren naar IJsselstein om te verzamelen in Giessen—Nieuwkerk, waar de overeenkomstige treinen van het III Bat. reeds aanwezig waren.

Voor wat betreft het III Bat. was een en ander reeds uitgevoerd. Het I Bat. (min 1, een S. van 2, een S.zw.mitr. en een stuk pag.)¹⁾ marcheerde enige tijd later af en bereikte 11 Mei, 0.45 Laag Blokland.

¹⁾ Op 10 Mei was I-I R.W. belast met de bewaking van het vliegveld te Baexem en voegde zich eerst 12 Mei te 12.30 weder bij het bataljon.

Laatstgenoemde drie onderdelen waren dekking v.d. verenigde Lm.- en Gn.-treinen van I R.W., die in de vroege morgen naar het aanvankelijk opgegeven legeringsgebied waren afgemarcheerd.

Terwijl het III Bat. langs de weg Giessen—Oudekerk—Laag Blokland rustte en uit de keukenwagens een warme maaltijd nuttigde en het I Bat. naar laatstgenoemde plaats in opmars was, werd de R.C. weder ontboden bij de D.C. op diens commandopost te Oud Alblas.

Zoals wij weten had de Kolonel intusschen het besluit genomen de overgang over de Noord in de vroege morgen van 11 Mei te doen forceren en, teneinde de hiervoor nodige bevelen te kunnen verstrekken, de beide marsgroepcommandanten op zijn commandopost ontboden. Dit is echter slechts tot uitvoering gekomen voor de commandant van de rechter-marsgroep, terwijl de commandant van de linker-marsgroep, omstreeks middernacht telefonisch contact had met de Chef-Staf der divisie.

Eerstgenoemde ontving omstreeks 23.30 mondeling het volgende *aanvalsbevel*.

1. De brug bij Alblasserdam is door vijand bezet.
2. 1 en 2 R.W. zullen de Noord met eigen middelen overschrijden in een vak tussen Kinderdijk en Hendrik Ido Ambacht.
1 R.W. rechts,
2 R.W. links.
Scheidingslijn door de P.K. te Alblasserdam¹⁾, ten Noorden van de uitmonding van de Graafstroom²⁾.
3. Ter beschikking van ieder regiment komt een halve sectie van de Comp. pontonniers-Lt.Div.
4. I-K.R.A. zal 1 R.W. steunen.
5. Aangezien II-1 R.W. nog niet ter plaatse is, wordt dit bataljon divisiereserve.

Voorts deed C.Lt.D. de Compagnie pontonniers uit Noordeloos optrekken naar Bleskensgraaf en gaf de commandant opdracht ter beschikking van ieder der beide marsgroepcommandanten één der beide pelotons te stellen.

Op grond van dit bevel bepaalde C.-Rechter-marsgroep, dat I-1 R.W. de Noord zou overgaan in het vak Nieuwe Veer (Pontveer) — P.K. (vt.103-431), III-1 R.W. ten Zuiden daarvan.

Het duurde intussen nog geruime tijd eer de rechter-marsgroep kon afmarcheren. De marsweg werd bij Laag Blokland gekruist door lange autocolones, die door de donkere nevelige nacht langzaam over de smalle kronkelende dijken reden. De zuidelijke dijk langs de Graafstroom werd bij Molenaarsgraaf volkomen versperd door munitiecolones van het langs deze dijk opmarcherende K.R.A. Eerst om 2.00 kon langs de Noordelijke Graafstroomdijk worden afgemarcheerd met I-1 R.W. (min 1, een S. van 2, een S.zw.mitr. en een St.pag) als voorhoede, waarachter III-1 R.W. bij Laag Blokland aansloot.

Tegen 4.00 bereikten de voorste wielrijders Alblasserdam.

Met I-K.R.A., dat zich langs de zuidelijke dijk van de Graafstroom (Alblas) had voortbewogen, was nog steeds geen contact tot stand gekomen. De Afd.C. had omstreeks 20.00 te Gorinchem het bevel ontvangen waarbij I-K.R.A. werd ingedeeld bij de rechtermarsgroep onder C.-1 R.W. Aannemende, dat de wielrijders reeds vooruit zouden zijn, hervatte I-K.R.A., na te hebben getankt, om 21.00 de mars. Gereden werd over Arkel—Meerkerk—Noordeloos—Goudriaan en vervolgens de zuidelijke Graafstroomdijk naar Bleskensgraaf. Het was intussen donker geworden en het marcheren langs de nauwe polderwegen met

¹⁾ Bedoeld werd de zuidelijkste der beide P.K., in vt. 104—430.

²⁾ Deze stroom heet bij de uitmonding in de Noord Alblas.

verraderlijke bochten leverde voor de zeer vermoeide chauffeurs, die voor het eerst met de afdeling uitrukten, grote moeilijkheden op. Te Gorinchem was blauw papier gekocht voor het afschermen van de lampen, doch deze geïmproviseerde afscherming bleek niet voldoende, terwijl rijden zonder licht onmogelijk was. Tot tweemaal toe werd bij het horen van vliegtuigen gestopt en werden de lichten gedoofd. Na een zeer bezwaarlijke mars, waarbij 1 keukenauto en 1 trekker met caisson van de 1 Batterij en voorts 2 munitie-auto's van de lichte munitiecolonne door te water rijden achterbleven, werd te 2.00 Bleskensgraaf bereikt. De lichte munitiecolonne was te Ottoland gebleven, de Afd.C begaf zich naar de brug over de Noord te Alblasterdam, doch trof aldaar wel onderdelen van 2 R.W. aan, doch niet van 1 R.W., waarna de Afd.C. in afwachting van dit regiment, naar Oud-Alblas terugkeerde.

Zoals wij in deel VI reeds meldden bereikte II-2 R.W. (min 2), voorhoede van de linker-marsgroep, om 23.30 de Noord ten Zuiden van Alblasterdam en vond de brug nog steeds opgedraaid.

De 220 m brede Noord, vaag zichtbaar in het duister van de nacht, versperde de weg.

Het voorhoede-bataljon ontwikkelde zich met de 3 Comp. rechts-, de 1 Comp. links van de brug, bij iedere compagnie ingedeeld een sectie zw.mitr. Een ieder gevoelde pijnlijk het gemis aan pantserwagens, die in een oogwenk zouden hebben voorgestoten. Onder de gegeven omstandigheden besloot de R.C., die zich naar voren had begeven, de vijandelijke weerstand, die werd geraamd op 20-35 man, te breken door kort voor het aanbreken van de dag aan beide zijden van de brug een stoottroep in atos-boten te doen overgaan, ten einde vervolgens het westelijk bruggenhoofd van twee zijden te bestormen en de weg vrij te maken. Deze aanvallen zouden worden gesteund door vuur van de oostelijke oever. Gelijktijdig zouden de inmiddels gewaarschuwde brugwachters de klep van de brug neerdraaien ten einde de wachtende troepen in staat te stellen over het brugdek te stormen en vervolgens de opmars te hervatten.

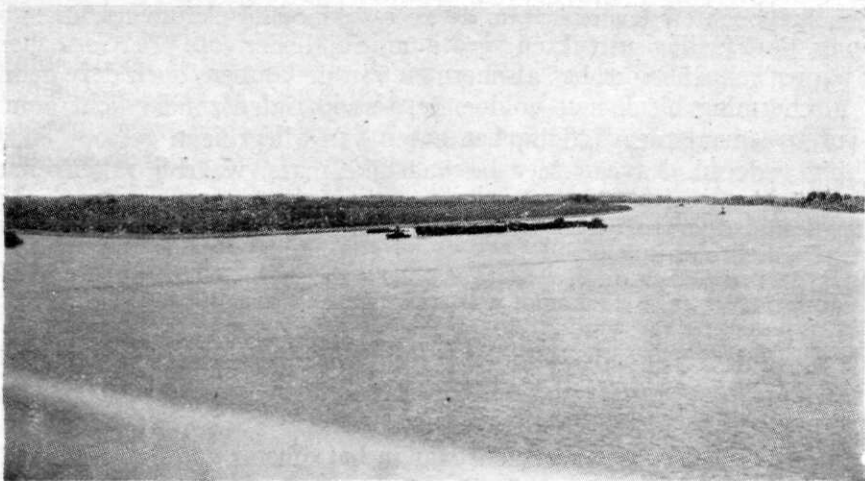
Voor deze ondernemingen werden aangewezen een patrouille onder een Reseerste luitenant van 3-II-2 R.W. en één onder een Res. eerste luitenant van 1-II-2 R.W., die resp. ten Noorden en ten Zuiden van de brug zouden overgaan.

De noordelijke patrouille C. ontving 11 Mei, omstreeks 1.30, van haar Compagniescommandant, de volgende opdracht:

„Een vijandelijke patrouille van ± 35 man heeft de brug over de Noord bezet. Van ons bataljon zullen te 3.45 twee patrouilles, ieder in twee Atos-boten, naar de overkant gaan, zo mogelijk gelijktijdig een aanval doen en de brug hernemen.

Het bataljon zal zo nodig van de Oostoever af met vuur steunen. U commandeert de noordelijke patrouille en neemt daartoe twee groepen mede. Controleer na het nemen van de brug of er springladingen zijn aangebracht en verwijder deze. Draag zorg, dat na het neerhalen van de brug het bataljon ongehinderd zijn opmars naar Rotterdam kan voortzetten”.

Op het bevolen uur staken de beide boten van wal en bereikten in de schemer van de aanbreekende dag ongehinderd de overkant (zie Afb. 4). Helaas bleek, door de aanleg van de brug en de nieuwe verkeersweg, het terrein hier anders te zijn dan de stafkaart (uitgave 1937) had doen vermoeden. Brede sloten maakten het de patrouille onmogelijk om het verhoogde landhoofd van de brug van ter zijde aan te vallen, dan wel verder op te rukken en kluisterden haar vast in een geheel vlak grasland. De vijand bleek zich in de noordelijke helling van het landhoofd te hebben ingegraven en opende van hier, zodra het daglicht doorbrak, het vuur op de patrouille. In korte tijd had de patrouille verscheidene

Afb. 4.

gewonden, w.o. de commandant, die bij verschillende pogingen om verbinding te krijgen met de eigen troepen aan de Oostzijde van de Noord, door vijandelijk — en eigen vuur tot vijfmaal toe werd getroffen. Na het invallen van de duisternis vielen de ernstig gewonde commandant en drie zijner mannen in handen van de vijand, terwijl de rest van de patrouille, w.o. 3 gesneuvelden en 4 gewonden, weder de oostelijke oever wist te bereiken.

Niet veel beter verging het de andere patrouille.

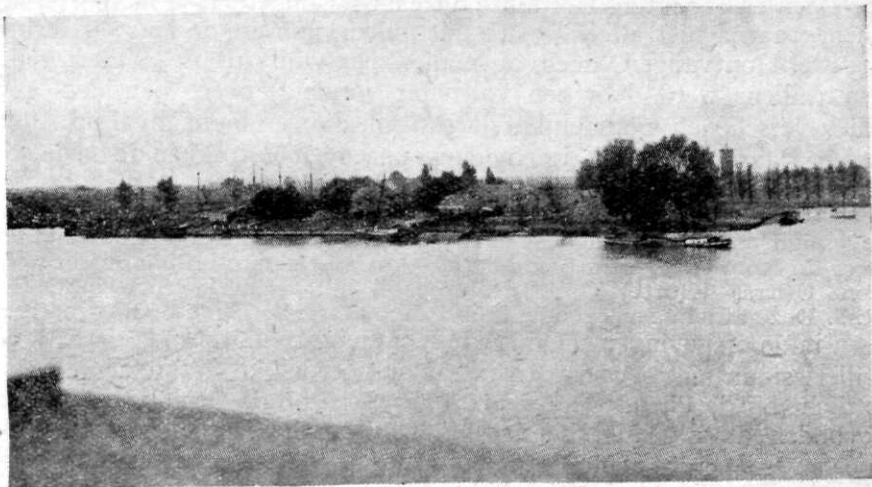
De Luitenant-commandant van de zuidelijke patrouille ontving 11 Mei, omstreeks 2.15, van den Bataljonscommandant, de volgende opdracht.

„Een vijandelijke patrouille van \pm 20 man heeft de brug over de Noord bezet (volgens berichten van inwoners). Van ons bataljon zullen twee patr., ieder in twee Atosboten, naar de overkant gaan, zo mogelijk gelijktijdig een aanval doen en de brug hernemen.

Zo nodig zal het bataljon van de Oostoever af met vuur steunen. U commandeert de zuidelijke patr. en neemt daartoe zoveel mogelijk manschappen mede. Controleer na het nemen der brug of er springladingen zijn aangebracht en verwijder deze. Draag zorg, dat het bataljon daarna ongehinderd over de brug kan marcheren”.

Ook deze patrouille bereikte ongehinderd de overkant en landde omstreeks 450 m ten Zuiden van de brug bij een daar gelegen scheepswerf (zie Afb. 5). De patrouille rukte vervolgens, de gebouwen en schuren van Oostendam doorzoekende, naar het Noorden op, tot zij tegen een breed water vastliep. In de morgenschemering vielen een drietal vijandelijke mitrailleurnesten in de Zuidzijde van het landhoofd van de brug waar te nemen. Weliswaar gelukte het de patrouille de vijand met haar vuur verliezen toe te brengen, doch een verder oprukken was onmogelijk. Omstreeks 7.30 wist de commandant telefonisch contact te krijgen met de Majoor B.C. en kon zodoende aanwijzingen geven voor een mortiervuur, dat met goede uitwerking werd afgegeven.

Een daarop ondernomen poging om uit Alblasserdam over de brug op te rukken, werd door de patrouille met vuur gesteund, doch niettemin door de vijand afgewezen.

Afb. 5.

Omstreeks 9.00 zag de patrouille een aantal valschermjagers ten Zuid-Westen van Hendrik-Ido-Ambacht afspringen, die blijkbaar naar de Noord oprukten, want tussen 10 en 11 werd uit zuidelijke en westelijke richting vuur ontvangen. De Patrouillecommandant achtte het nu nutteloos langer ter plaatse te blijven en keerde — na telefonisch bekwame machtiging van de Bataljonscommandant — omstreeks 11.00 met behulp van twee ijzeren roeiboten (de Atosboten waren ten gevolge van het grote getijverschil afgedreven) naar de oostelijke oever terug. Een gesneuvelde en twee gewonden bleven op de westelijke oever achter.

Zoedoende waren de met te zwakke krachten ondernomen pogingen om 's vijands weerstand bij de brug te breken, mislukt.

Zoals reeds bleek uit het relaas betreffende de zuidelijke patrouille, werd omstreeks 8.00 een poging gedaan om, gebruik makende van het verflauwen van 's vijands vuur, over de lange brug op te rukken. Deze poging werd, op bevel van de B.C. ondernomen door een vaandrig van 3-II-2 R.W., vergezeld door een dpl. sergeant en 5 wielrijders. De brugwachters lieten daartoe de klep zakken tot omstreeks een meter boven het brugdek, waarna de vaandrig met zijn mannen naar beneden sprongen.

Onmiddellijk ontvingen zij mitrailleurvuur, waardoor de sergeant, aan de hals gewond, neerstortte zodat verder oprukken onmogelijk was. Daar de brugklep achter hen weer was opgedraaid, konden zij ook niet terug. Ongeveer een uur bleven zij, tegen de spanten van de brug gedrukt, liggen. Toen gelukte het de sergeant, ondanks zijn verwonding, zover terug te klauteren, dat hij de enig overgebleven brugwachter (diens collega had wegens 's vijands vuur de wijk genomen) kon beduiden de klep te laten zakken, waarna de patrouille erin slaagde terug te keren.

Een uur later, omstreeks 10.00, gelukte het de sectie mortieren enige treffers te plaatsen, die twee van 's vijands in de westelijke oprit naar de brug ingegraven mitrailleurnesten tot zwijgen brachten. De B.C. besloot toen nogmaals een poging te doen de brug te overschrijden. Een tweetal groepen van de 3de Comp., onder twee dpl.sergeanten werden door hem tot op de brug gebracht, waarna deze groepen over de weder tot even boven het brugdek neergelaten

klep sprongen en oprukten. Het lukte ditmaal tot ongeveer 50 m voorbij de klep te komen, waarna niet alleen weder mitrailleurvuur uit de lengte-richting van de brug werd ontvangen, doch bovendien pag.vuur uit de Watertoren. Een lichte mitrailleur werd door een voltreffer vernield, twee wielrijders gewond. Bovendien verschenen vijandelijke vliegtuigen, die een bomaanval op Alblasserdam deden. Daarop werd ook deze poging opgegeven en trokken de beide groepen naar de Oostzijde van de brug terug.

Tijdens vorenbeschreven overgangspogingen had C.-2 R.W., zijn commandopost gevestigd onder het langgestrekte viaduct, gevormd door de oprit naar de brug over de Noord. Bij hem bevond zich o.m. een eerste-luitenant der artillerie met een U(ltra) K(orte) G(olf)-radiotoestel als artillerie-officierinlichter van II-K.R.A. Deze afdeling verkende, nadat de marsgroep bleek te zijn vastgelopen, stellingen in de omgeving van Oud-Alblas. Aanvankelijk meende de R.C. echter, dat artilleriesteun niet gewenst was, daar de noordelijke en zuidelijke patrouille zich zo dicht bij de vijandelijke weerstandsnesten op de westelijke oprit van de brug bevonden, dat deze niet met artillerievuur konden worden bestreden, zonder ook de eigen troepen te treffen. Evenmin meende de R.C. aanvankelijk behoefte te hebben aan de 6 pontons van het 1e Peloton van de C.Pont., waarvan de commandant, een cadet-vaandrig zich — ingevolge de bevelen van C.Lt.D. — bij hem kwam melden. Dit peloton bleef derhalve voorshands opgesteld in het oostelijke deel van Alblaserdam.

Toen het volledig dag was geworden, kreeg C.-2 R.W., die zich ter waarneming in voorste lijn had begeven, echter de indruk, dat de poging om de vijandelijke bezetting van het westelijke bruggenhoofd bij verrassing te overmeesteren, als mislukt moest worden beschouwd. Talloze Duitse vliegtuigen bewogen zich weder in westelijke richting. Het afspringen van omstreeks 100 valschermjagers tussen Hendrik-Ido-Ambacht en Zwijndrecht en een mededeling van C.Lt.Div. dat 200-300 Duitsers per auto en motor uit de richting van Rotterdam via Ridderkerk de Noord naderden, wezen uit, dat de vijand versterking kreeg. In verband hiermede besloot C.-2 R.W. omstreeks 8.00 sterkere krachten meer zuidelijk in de strijd te brengen.

Hij ontwierp hiertoe het volgende aanvalsplan, dat, na telefonisch overleg, door Chef Staf-Lt.Div. werd goedgekeurd.

I-2 R.W. zal bij pl. 122 (nabij de Watertoren \pm 1 km ten Zuiden van Alblaserdam) de Noord overgaan en krijgt daartoe de beschikking over het 1e Peloton van de C.Pont.

1e. Aanvalsdoel: de westelijke dijk langs de Noord, van Oostendam naar Zwijndrecht.

2e. Aanvalsdoel: Vrouw Geeleweg.

Daarna aanval beginnen op Hendrik-Ido-Ambacht en de vijand van de brug verdrijven (gevechtsdoel).

Ter dekking van de rechterflank der aanvalstroepen artillerievuur te leggen op de omgeving van Watertoren te Oostendam en vervolgens de aanval op Hendrik-Ido-Ambacht met artillerievuur te steunen.

Omstreeks 8.30 gaf C.-2 R.W. mondeling het aanvalsbevel aan C.-I-2 R.W., terwijl C.-II-K.R.A. een afschrift ontving met verzoek de vuren voor te bereiden. Een telefonische verbinding zou worden aangelegd, terwijl voorlopig van de rijkstelefoon en ordonnansen zou worden gebruik gemaakt. De R.C. zou zijn cp. verplaatsen naar de omgeving van de Watertoren bij pl.122 en van hier uit de artillerievuren ontketenen. Op deze toren werd een kornet als artilleriewaar-

nemer geplaatst. De beide gevechtsbatterijen van II-K.R.A. waren inmiddels reeds opgetrokken naar de weg Bleskensgraaf—Oud Alblas en aldaar, rechtstreeks beveiligd door twee sectiën van 2-II-2 R.W., gedekt opgesteld. Stellingen waren verkend, doch werden met het oog op het voortkomende luchtgevaar nog niet ingenomen.

De B.C. verkende, evenals een cadet-vaandrig het overgangspunt waarna laatstgenoemde, mede in opdracht van de C.Comp. pontonniers der Lt.Div., een Eerste-luitenant der genie, ontraadde bij klaarlichte dag en onder vijandelijk vuur gebruik te maken van pontons. Ook de Atos-boten werden te kwetsbaar geacht. 's Vijands vuur was intussen in kracht toegenomen zoals bleek uit het in brand schieten van een vrij groot schip, dat zich nabij de brug op de Noord bevond.

In verband hiermede werd besloten gebruik te maken van een zeilboot met ijzeren ruim, die zich in een inham even ten Noorden van de Watertoren bevond. Met behulp van den schipper en een terzake deskundige dienstplichtige werd de boot zeilvaardig gemaakt. Hoewel het mogelijk zou zijn geweest een gehele compagnie in de boot te bergen, werd hiervan afgezien en aanvankelijk volstaan met ruim 60 man (een sectie en delen van andere sectiën), van 3-I-2 R.W. onder een Res. eerste-luitenant :

Als vuurdekking werden in stelling gebracht twee sectiën van de M.C., de sectie nr. van 8 en één stuk pag.

Voorts werd op de boeg van de boot een lichte mitrailleur opgesteld, beveiligd door enkele karabijnschutters.

Na deze voorbereidingen, die vrij veel tijd in beslag namen, werd omstreeks 10 uur afgevaren en kort daarna geland bij een scheepssloperij in de Bospolder.

Tijdens de overvaart werd vuur ontvangen, dat echter slechts één licht gewonde veroorzaakte.

Bij de landing liep de zeilboot op de wal en de bemanning slaagde er niet in deze vlot te maken, zodat het voornemen om in een tweede slag de rest van de compagnie over te zetten niet tot uitvoering kon komen.

De beide sectiën bezetten een aantal gebouwen gelegen in de Bospolder aan de oever van de Noord, doch ontvingen mitrailleurvuur, dat op korte afstand uit westelijke richting werd afgegeven. Hoewel bekend met de omstandigheid, dat zich op de rechtervleugel — daarvan gescheiden door een haven — twee groepen onder een luitenant moesten bevinden, werd hiervan niets bemerkt, terwijl intengendeel ook uit noordelijke richting vuur werd ontvangen.

Evenmin werd de terugvaart van deze groepen waargenomen¹⁾.

Door middel van sluiters verkreeg de luitenant, belast met de sectiën van 3-I-2 R.W., verbinding met zijn Compagniescommandant, berichtte dat de boot was vastgelopen en verzocht op andere wijze versterking te zenden. Deze poogde thans toch gebruik te maken van de Atos-boten. De auto, waarop deze zich bevonden, reed de oostelijke dijk langs de Noord op, doch reeds bij het afladen werd van de West-oever mitr.-vuur ontvangen, waardoor 1 man sneuvelde en 3 man werden gewond. De overgangspoging werd daarop gestaakt.

Het mitrailleurvuur belette ook de verdere optische verbinding, daar sluitersposten op de Westoever bij pogingen tot seinen onder vuur werden genomen.

Het was duidelijk dat de vijand steeds sterker werd. Het gunstige getij was voor de Lichte divisie verlopen. Bovenal toonde zich dit door het ingrijpen van de Duitse luchtstrijdkrachten, dat omstreeks 10.15 begon.

¹⁾ Bedoelde luitenant nam evenmin iets van de afdeling van 3-I-2 R.W. waar.

SCHERPSLIJPER.

C.Lt.Div.

S.I-1

Nr.5 B.

AFDRUK.

GEHEIM.

Bijlage A.

Ex. Nr. 31

cp. 10 Mei 1940

17.45.

1. De vijand heeft zich van het gedeelte van ROTTERDAM bezuiden de MAAS meester gemaakt.
2. De Lt.Div. heeft opdracht in de richting IJSSELMONDE op te rukken en de vij. aan te grijpen.
3. Daartoe zal de Lt.Div. oprukken in 2 marschgroepen :
 - a. rechter marschgroep C. is C.-1 R.W.
troepen : 1 R.W. en een Afd.-K.R.A. (die, welke aanvankelijk zou legeren te GIESSEN NIEUWKERK).
 - b. linker marschgroep C. is C.-2 R.W.
troepen : 2 R.W. (min één Bat.) en één Afd.-K.R.A. die, welke aanvankelijk zou legeren te WIJNGAARDEN.
4. MARSCHWEGEN
 - a. Marschgroep 1 R.W.
GOUDRIAAN-MOLENAARSGRAAF-brug bij ALBLASSERDAM—RIDDERKERK tot BOLNES.
 - b. Marschgroep 2 R.W.
GIESSENDAM—SLIEDRECHT—PAPENDRECHT-brug bij ALBLASSERDAM tot BARENDRECHT.
5. De Hoofden van de hoofdmachten rukken op tot de lijn BOLNES—BARENDRECHT.
6. C.-2 R.W. zendt na het passeeren van de brug bij ALBLASSERDAM één Bat. in de richting DORDRECHT, ter bezetting van die plaats. Dit Bat. stelt zich onder bevel van den Kantonnementscommandant DORDRECHT.
7. De voorhoeden van de marschgroepen brengen de gevechtsaanraking tot stand met de vijand.
8. Ik marcheer over brug ALBLASSERDAM voorloopig naar RIDDERKERK.
9. Overige onderdeelen blijven voorloopig ter plaatse als bedoeld in mijn bevel van heden Nr. 4B.

De Kolonel,

Commandant van de Lichte Divisie

(w.g.) H. C. VAN DER BIJL.

AAN :

Ex.Nr.

C.-Afz.St.	25
C.-Vbd.A.	26
C.-1 R.W.	27/30
C.-2 R.W.	31/34
C.-M.E.-Lt.D.	35
C.-2 R.H.M.	36/37
C.-K.R.A.	38/40
C.-D.T.	41/47
C.-5 C.A.At.	48
C.-Aut.Comp.	49

Ter
uitvoering.

UIT DE LEGERORDERS

Nr. 102. — Gebruik van de benaming K.M.A.

Het blijkt meer en meer gewoonte te worden om voor het gebouwencomplex te Breda, waarin de Koninklijke Militaire Academie was gevestigd, de benaming K.M.A. te bezigen.

Aangezien bedoelde benaming slechts toekomt aan de, thans nog niet weder geformeerde, *onderwijsinrichting* waarbij van oudsher beroeps-officieren der Koninklijke landmacht werden opgeleid, is het gebruik van de benaming Koninklijke Militaire Academie (K.M.A.) zowel voor bedoeld gebouwencomplex (het Kasteel van Breda) als voor de daarin gelegerde onderdelen onjuist en dient mitsdien te worden nagelaten.

Voor meergenoemd gebouwencomplex kan de benaming „Kasteel van Breda” worden gebezigd.

Nr. 110. — Aanvragen van buitenlandse reglementen enz.

Aanvragen voor aanschaffing van *buitenlandse* gedrukte dienen langs de hiërarchie weg te worden gericht tot het Hoofd van Sectie G IIIA. Slechts in *dringende gevallen* kan door het hoofd van een in het *buitenland* vertoevende commissie een aanvraag worden ingediend bij de desbetreffende militaire attaché.

Nr. 111. — Geldmiddelen voor verlof in het buitenland.

Naar aanleiding van de vele klachten, welke mij bereiken omtrent militairen, die — hun verlof in het buitenland doorbrengende — niet over voldoende geldmiddelen in valuta van het land, waar dat verlof wordt doorgebracht, beschikken om aldaar in eigen huisvesting en voeding te voorzien en voorts om de verdere onkosten aan dat verblijf verbonden te kunnen bestrijden, breng ik aan de directe chefs van betrokkenen ter kennis, dat alvorens door hen een verzoek tot verlening van buitenlands verlof gunstig wordt geadviseerd, de verzoeker aan hen aannemelijk dient te maken, dat hij over voldoende benodigde vreemde valuta beschikt, ten einde daaruit de kosten voor voeding, huisvesting en eventueel verdere onkosten te kunnen bestrijden.

Voorts wijs ik erop, dat militairen, die voor eigen rekening naar het buitenland reizen de benodigde vervoerbiljetten — ook voor de terugreis — tegen betaling in Nederlands geld bij de reisbureau's in Nederland kunnen verkrijgen.

Nr. 113. — Regelingen betreffende de geestelijke verzorgers.

Bij Koninklijk Besluit van 23 Januari 1947 Nr. 23 zijn bepalingen neergelegd omtrent de

aanstelling, bezoldiging en verdere voorzieningen ten aanzien van de reserve-veldpredikers en hulpaalmoezeniers.

Nr. 114. — Maximum snelheden.

De bepalingen omtrent de maximum snelheden voor militaire motorvoertuigen (zie de L.O.'s 1945-55 en 1946-273) zijn thans als volgt uitgebreid:

MOTORVOERTUIGEN	OP DE WEG		IN HET TERREIN	
	KM/VOOR	MIJL/VOOR	KM/VOOR	MIJL/VOOR
Vechtwagens	25	15	15	10
Pantserwagens	50	30	30	20
Verkenningssauto's (z.g. Light Reconnaissance Cars) en Patrouillewagens (z.g. Scout Cars)	55	35	40	25
Gepantserde commandovoertuigen	40	25	25	15

Nr. 117. — Bekendmaking der legerorders.

Over het aan ondergeschikten bekend maken van de inhoud der legerorders werd het volgende bepaald:

Bij herhaling blijkt, dat militairen geen kennis dragen van legerorders, waarvan de inhoud voor hen van belang is.

In verband hiermede bepaal ik, dat de autoriteiten en commandanten, die uit hoofde van hun functie legerorders ontvangen, verplicht zijn deze ter kennis te doen brengen, c.q. ter kennis te brengen van de rechtstreeks onder hun bevelen staande officieren en adjudanten-onderofficier en deze daarvoor te doen tekenen.

Voorts zijn genoemde autoriteiten en commandanten verplicht de legerorders of gedeelten daarvan, welke ook voor andere categorieën van belang zijn, op de daartoe meest geschikte wijze (b.v. door voorlezing, het houden van theorie of bekendmaking op een publicatiebord) te hunner kennis te brengen en dienen zij zich ervan te overtuigen, dat door de er bij betrokkenen hiervan inderdaad kennis is genomen.

Nr. 120. — Opheffing van het bureau Ned. troepen Indië.

In deze legerorder is geregeld de verdeling der werkzaamheden van dit bureau over andere departementale afdelingen.

Nr. 121. — Onderscheidingstekenen.

Legerorder 1947-57 (zie de rubriek „Uit de Legerorders" in het Mei-nummer van dit jaar) werd met enige verhelderende bepalingen uitgebreid. Uit deze nieuwe bepalingen blijkt o.m. wat een officier die niet behoort tot het Regiment Grenadiers doch daarbij dienst doet, moet dragen. Voorts blijkt dat, *alle* militairen ingedeeld bij onderscheidenlijk het Regiment Verbindingstroepen, R.U.T., K.V.T., A.A.T., Technische troepen ongeacht het wapen van herkomst, de wapen- en korpsonderscheidings-tekenen dezer onderdelen dragen.

Nr. 123. — Benamingen der artillerieonderdelen.

De Minister van Oorlog brengt ter kennis van de Koninklijke landmacht dat, ten einde de benamingen van onderdelen van het wapen der artillerie in overeenstemming te brengen met de vóór 1940 geldende benamingen, in voorschriften alsmede in voorlopige en oorlogssamenstellingen van dit wapen in plaats van batterij, sectie en groep dient te worden gelezen respectievelijk: afdeling, batterij en sectie.

Nr. 130. — Nieuwe spelling.

Ook voor de Koninklijke landmacht werd op 1 Mei 1947 het gebruik van de nieuwe spelling verplicht gesteld.

NIEUWS VAN DE MAAND

Reorganisatie hogere legerleiding

Blijkens de Ministeriële Beschikking van 15 Maart 1947, Militair Kabinet Nr. L 53 (L.O. 119, zie de rubriek „Nieuws van de Maand" in het Januari-nummer van deze jaargang), werd op 1 Maart 1947 het Ministerie van Oorlog uitgebreid met de *Luchtmachtstaf*.

Behalve de vermelding van de onderwerpen, die tot het ressort van de Chef Luchtmachtstaf behoren, is in bedoelde beschikking thans ook opgenomen de opsomming van die onderwerpen, behorende tot het ressort van de Directeur Administratieve Diensten.

Aangezien mede tengevolge van de Ministeriële Beschikking van 4 Maart 1947, Chef G.S., Sectie G II org. Nr. 1005 (L.O. 88, zie de rubriek „Nieuws van de maand" in het Mei-nummer van deze jaargang) het schema behorende bij deze beschikking ingrijpend werd gewijzigd, kan het gestelde op de blz. 3 (van de zin: „Voor de tot de bovengenoemde delen behorende. . . " af), 4, 5 en 6 van het Januari-nummer als vervallen worden beschouwd. Hetgeen daarvoor in de plaats dient te worden gelezen gelieve U hieronder aan te treffen.

„Van 1 Maart 1947 af bovendien :

6. Luchtmachtstaf.

Voor de Directoraten, Secties en Afdelingen wordt verwezen naar bijgaand schema.

Het legerbestuur berust bij den Minister van Oorlog. De uit deze bestuursfunctie voortvloeiende bevelsbevoegdheid over de Koninklijke landmacht (met inbegrip van de Militaire Luchtvaart en de luchtvaarttroepen), wordt naar diens aanwijzingen uitgeoefend door de Chef van de Generale Staf, de Kwartiermeester-Generaal, de Adjudant-Generaal en de Chef Luchtmachtstaf, in dier voege, dat elk van deze autoriteiten voor de tot zijn ressort behorende aangelegenheden zich richt tot alle onderdelen en diensten van de Koninklijke landmacht.

Het Militair Kabinet vormt de persoonlijke staf van de Minister en de Secretaris-Generaal.

Tot het ressort van de Chef van de Generale Staf voor wat betreft de Koninklijke landmacht (doch met uitzondering van de Militaire Luchtvaart en de luchtvaarttroepen) en de Chef Luchtmachtstaf (voor wat betreft de Militaire Luchtvaart en de Luchtvaarttroepen) behoren :

1. de opleiding en oefening van het personeel, behoudens het gestelde in punt 17 onder Kwartiermeester-Generaal ;
2. het opstellen van de personeelsbehoeften en het geven van aanwijzingen betreffende de personeelsselectie ;
3. aangelegenheden betreffende de duur van de eerste oefeningstijd en de herhalingsoefeningen ;
4. aangelegenheden betreffende de vredesorganisatie en de oorlogsorganisatie ;
5. aangelegenheden betreffende de dislocatie in vredetijd van eenheden, inrichtingen, staven en diensten ;
6. het geven van algemene voorschriften voor de mobilisatie, alsmede van aanwijzingen betreffende de registratie ;
7. aangelegenheden van operatieve aard ;
8. het opstellen van materiële behoeften ;
9. het geven van aanwijzingen, benodigd voor de oplegging der mobilisatievoorraden ;
10. het geven van aanwijzingen, benodigd voor de etappen- en verkeersdienst ;
11. het vaststellen en herzien van bepaalde reglementen en voorschriften ;
12. het handhaven van de krijgstuicht ;
13. de studie van de technische ontwikkeling van de bewapening en uitrusting ;
14. de voorlichting ;
15. aangelegenheden betreffende de inlichtingendienst.

Voor wat betreft de Koninklijke landmacht behoren tot het ressort van de Chef van de Generalen Staf bovendien de volgende aangelegenheden :

1. het verzamelen van gegevens van belang voor de landsverdediging ;
2. de studie van de topografische gesteldheid van mogelijke operatieterrainen ;
3. het geven van aanwijzingen voor de bouw en aanleg van verdedigingswerken en andere werken ;
4. de beoordeling van de noodzakelijkheid van het treffen van voorzieningen aan uit te voeren burgerwerken ;
5. het verlenen van militaire bijstand ;
6. de voorbereiding en uitoefening van het militair gezag op eigen en eventueel vijandelijk gebied ;
7. aangelegenheden betreffende de Militaire Justitie ;
8. aangelegenheden betreffende militair ceremonieel ;
9. de studie der Nederlandse krijgsgeschiedenis ;
10. het instandhouden van de archieven ;
11. de film- en fotodienst ;
12. de bibliotheken en musea ;
13. de grensbewaking.

Voor wat betreft de Militaire Luchtvaart en de luchtvaarttroepen behoren tot het ressort van de Chef van de Luchtmachtstaf bovendien de volgende aangelegenheden :

1. de voorbereiding van de aanschaffing van het specifieke luchtvaartmaterieel ;
2. het beheren, onderhouden en herstellen van het specifieke luchtvaartmaterieel ;
3. het onbekwaam voeren, doen slopen of vernietigen van specifiek luchtvaartmaterieel ;
4. het verantwoord en doen vergoeden van het specifieke luchtvaartmaterieel, ingeval van ontvreemding, beschadiging of verlies ;
5. het voorbereiden van het in werking stellen bij mobilisatie van de voorziening der Militaire Luchtvaart met specifiek luchtvaartmaterieel ;
6. het verzamelen van gegevens van belang voor de luchtverdediging ;
7. de luchtbescherming ;
8. het geven van aanwijzingen voor de bouw en aanleg van vliegvelden, gebouwen en opstallen ;
9. de beoordeling van de noodzakelijkheid van het treffen van voorzieningen ten behoeve van de luchtverdediging aan uit te voeren burgerwerken.

Tot het ressort van de Kwartiermeester-Generaal behoren :

1. het doen van aanschaffingen, met uitzondering van die van geneesmiddelen en specifiek medische instrumenten ;

2. het houden van algemeen toezicht op het beheer en de oplegging van hetgeen ingevolge punt 1 is aangeschaft ;

3. het verstrekken van kleding en uitrusting, wapens, munitie, bedrijfsstoffen, voertuigen en hun onderdelen, enz. ;

4. de verpleging en de legering ;

5. het onderhouden en herstellen van het materieel (met uitzondering van het specifieke luchtvaartmaterieel) en het toezien op het onderhoud en de herstelling, indien deze plaats vinden bij de troepen, die het materieel in gebruik hebben ;

6. het toezien op de bouw en het onderhoud van verdedigingswerken en van de onder het beheer van het Ministerie van Oorlog staande en bij de Koninklijke landmacht in gebruik zijnde gebouwen, vliegvelden, gronden, wegen, wateren, bruggen, enz. ;

7. het technisch voorbereiden van de mobilisatie, voor wat betreft de oplegging en het beheer der mobilisatiemagazijnen en de vordering van voertuigen en vaartuigen ;

8. het voorbereiden van het in werking stellen bij mobilisatie van de materieelvoorziening der Koninklijke landmacht (met uitzondering van het specifieke luchtvaartmaterieel) en het op peil houden van het verkeersmiddelennet achter het operatiegebied ;

9. de studie van technische problemen zijn dienst betreffende ;

10. de industriële oorlogsvoorbereiding, voor zover deze het Ministerie van Oorlog betreft ;

11. het voorbereiden en uitvoeren van de mobilisatie- en concentratievervoeren ;

12. het technisch voorbereiden van onderwaterzettingen ;

13. het vaststellen en herzien van bepaalde reglementen en voorschriften ;

14. het maken der technische ontwerpen voor het bouwen van verdedigingswerken, kazernementen, kampen en vliegvelden ;

15. het onbekwaam voeren, doen slopen of vernietigen van onbruikbaar materieel, met uitzondering van het specifieke luchtvaartmaterieel ;

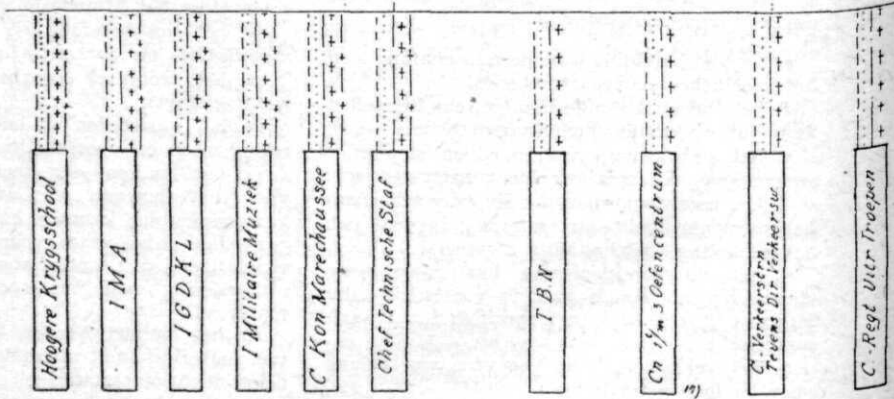
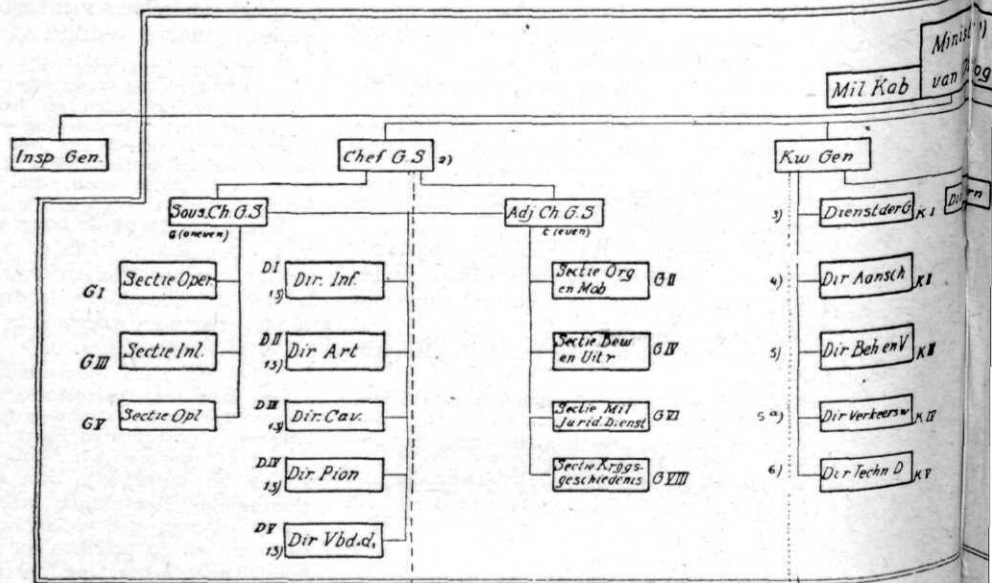
16. het verantwoord en doen vergoeden van materieel (met uitzondering van het specifieke luchtvaartmaterieel) ingeval van ontvreemding, beschadiging of verlies ;

17. het geven van directieven voor de ten behoeve van het vredesbedrijf te verrichten werkzaamheden door het regiment technische troepen, het regiment uitrustingstroepen, het korps verplegingstroepen en de verkeersstroepen en het geven van aanwijzingen voor de technische opleiding van deze troepen ;

18. het regelen van militaire vervoeren in vredestijd ;

19. de Cantinedienst ;

20. het opstellen en bijwerken van naamlijsten betreffende het materieel (met uitzondering van het specifieke luchtvaartmaterieel).

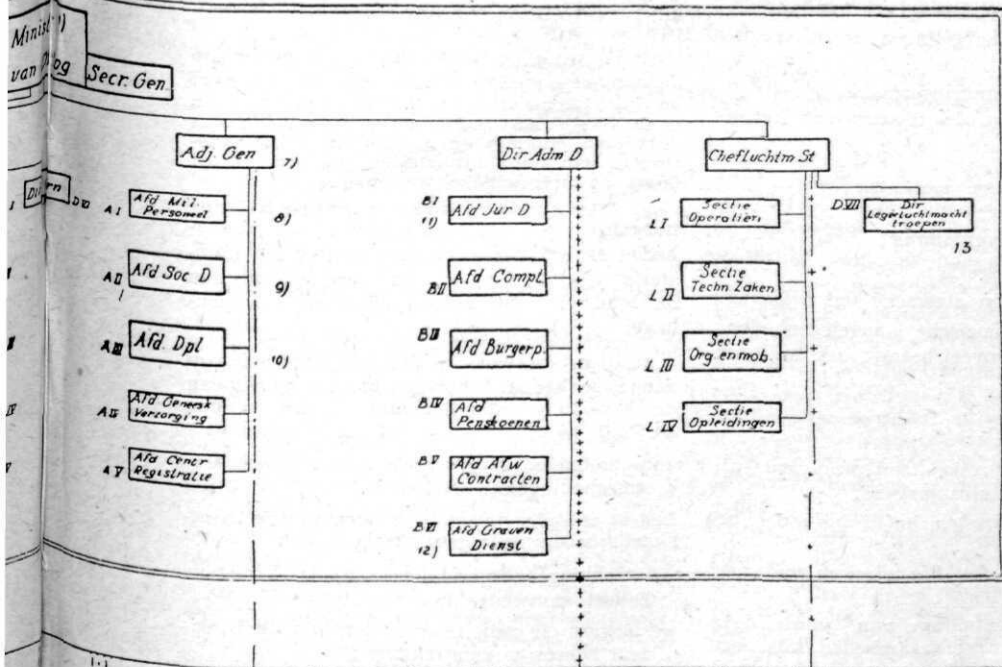

Voor de regeling der dagelijkse werkzaamheden ressorteren onder :

- 1) Gouverneur der Residentie.
Uniformcommissie.
Traditiecommissie.
- 2) Topografische Dienst.
Legerfilm- en fotodienst.
Leger-Voorlichtingsdienst.
Afw. Bur. Mil. Gezag.
Afw. Bur. C.N.T.E.
Comm. Intern. Sportwedstr.
Mil. commissie voor automobielen- en motorwedstrijden.

- 3) Geniecommandementen en Eerstaa. schapen.
Centr. Bouwbur. der Genie.
Bureau Mil. Geol. Dienst en Inundatiewezen.
Bureau Aanleg, Beheer en Onderhoud vliegvelden.
Dienst Voorbereiding Vernielingen.
Bur. Registratie Verdedigingswerken.
- 4) Zeven Inkoopafdelingen.
- 5) Hoofdafd. Alg. Uitr.
Hoofdafd. Mob. beheer.
Hoofdafd. Verpleging en Cadi.
- 5a) Comm. Hervreiding motormaterieel.

*) Oppericht met ingang van 1 April 1947, bij beschikking van 27 Maart 1947, Militair Kabinet.

C. Korps Verpl. Trn

C. V.H.K.

C. Korps Tolken

Hoofd missie voor opsporing wettigheidsdaders
Hoofd Med. Mil. missie bij geall. bestuursraad in D
Comm. Generaal voor de behartiging van de Ned. belangen in D

Comm. Legerluchtm. Nederland *

6) Hoofdafd. V.C.A.
Hoofdafd. I.O.V.
Hoofdafd. R.I.M.I.
Bur. Naamlijst.

7) Hoofd Legerpredikant.
Hoofd Legeraalmoezenier.
C.A.B.B.S.
Psychol. dienst.
Reer. en Alg. Ontw.

8) Comm. Beoord. Off. Bez. Geb.
Mil. Comm. v. Advies.
Comm. Mil. Ondersch.

9) Gewestelijke kantoren Sociale dienst.

10) Inspecteurs der Indelingsraden.
Indelingsraden.

11) Missie tot opsporing vermiste mil. en agenten.

12) De scholen en Onderwijsinrichtingen, welke tot een bepaald wapen of dienstvak behoren.

14) Met ingang van nader te bepalen datum.

15) Uitsluitend voor militaire aangelegenheden.

16) De operationele eenheden.
Het Commando luchtvaarttroepen en het Directoraat luchtvaartopleidingen.

Tot het ressort van de Adjudant-Generaal behoren :

1. de personeelsvoorziening en -aanvulling ;
2. de demobilisatieregelingen en uitvoering van deze regelingen ;
3. de personele aangelegenheden ;
4. aangelegenheden de dienstplicht betreffende ;
5. de registratie ;
6. de geneeskundige verzorging ;
7. de sociale zorg ;
8. de geestelijke verzorging ;
9. de personeelsselectie ;
10. de recreatie en algemene ontwikkeling ;
11. sociaal-psychologische aangelegenheden ; een en ander voor zoveel betreft het militaire personeel.

Tot het ressort van de Directeur Administratieve Diensten behoren :

1. de juridische zaken, uitgezonderd die betreffende de militaire justitie ;
2. de samenstelling en het beheer der begroting ; -
3. de contrôle op het financieel en materieel beheer ;
4. de betaalbaarstelling van vorderingen wegens leveringen en werkzaamheden, salarissen en wachtgeld en van het burgerpersoneel, militaire pensioenen, enz. ;
5. de geldverstrekking aan legeronderdelen en diensten ;
6. het samenstellen en herzien van administratieve en comptabele reglementen en voorschriften ;
7. het ontwerpen en de uitvoering van de militaire pensioenwetten ;
8. de regelingen betreffende het verlenen van uitkeringen aan de mobilisatieslachtoffers 1914—1918 en hun nagelaten betrekkingen, zomede die betreffende gratificatiën aan weduwen van vóór 1909 gepensioneerde militairen en aan gepasporteerde militairen ;
9. de financiële verzorging van zieke en gewonde leden der Binnenlandse Strijdkrachten ;
10. de regeling van het tropen- en molest-risico van militairen in Nederlandsch-Indië ;
11. de aangelegenheden betreffende de ontwikkeling van het v.m. Staatsbedrijf der Artillerie-Inrichtingen en van het v.m. Luchtvaartbedrijf ;
12. de gravendienst en de dienst der identificatie en berging ;
13. de aangelegenheden betreffende het burgerpersoneel.

Ten aanzien van de adressering van dienststukken bestemd voor het Ministerie van Oorlog geldt, met ingang van de datum dezer beschikking, de volgende regeling :

1. Alle stukken, welke betrekking hebben op de aangelegenheden behorende tot het ressort van de Chef G.S., de K.M.G., de Adj.-Gen. of de Chef Luchtmachtstaf, worden, behoudens de hierna onder 3 en 4 te noemen uitzonderingen, aan deze autoriteiten geadresseerd en langs de hiërarchieke weg toegezonden.

2. Alle stukken, welke niet betrekking hebben op een der bovenbedoelde aangelegenheden en behandeling behoeven door het Ministerie van Oorlog, worden geadresseerd aan de Minister van Oorlog, Plein 4, 's-Gravenhage.

3. Dienststukken, betrekking hebbende op aangelegenheden, behorende tot het ressort van de Kwartiermeester-Generaal, worden, indien zij betreffen :

aanschaffingen, toegezonden aan de Directeur aanschaffingen ;

beheer en oplegging, toegezonden aan de Directeur beheer en verstrekking ;

verstrekking, toegezonden aan de Directeur beheer en verstrekking ;

verpleging en cadi, toegezonden aan de Directeur beheer en verstrekking ;

onderhoud en herstelling van materieel, toegezonden aan de Directeur technische diensten ;

bouw en onderhoud van verdedigingswerken, kazernementen, kampen, vliegvelden, enz., toegezonden aan het Hoofd van de Dienst der genie ;

verkeersaangelegenheden, toegezonden aan de Directeur verkeerswezen ;

voorbereiding en uitvoering van mobilisatie- en concentratievervoeren, toegezonden aan de Directeur verkeerswezen.

4. Dienststukken, betrekking hebbende op aangelegenheden, behorende tot het ressort van de Adjudant-Generaal, worden indien zij betreffen :

de R.A.O., toegezonden aan Hoofd R.A.O. ;
de registratie, toegezonden aan Hoofd Afd. registratie, Ministerie van Oorlog ;

de psychologische dienst, toegezonden aan Hoofd Psychologische dienst ;

de sociale verzorging, toegezonden aan Hoofd Afd. sociale dienst, Ministerie van Oorlog.

5. In geval van twijfel worden de onder 1 bedoelde dienststukken geadresseerd aan de Minister van Oorlog, Plein 4, 's-Gravenhage.

Einde van de Officiële Mededelingen van het Ministerie van Oorlog

OFFICIELE MEDEDELINGEN

van het

Kon. Nederlands Indische Leger

Boodschap van den Legercommandant ter gelegenheid van de ondertekening van de overeenkomst van Linggadjati.

Dagorder van 25 Maart 1947, Nr. 37

Officieren, onder-officieren en militairen beneden dien rang, behorend tot de Koninklijke Landmacht, de Mariniers-Brigade en het Koninklijk Nederlands-Indische Leger, gezamenlijk dienend onder mijn bevel in het leger hier te lande.

Met de ondertekening van de overeenkomst van Linggadjati hedenmiddag door de Nederlandse en Indonesische delegatiën, is een nieuw tijdperk ingeluid, zoowel in de geschiedenis van het Koninkrijk der Nederlanden als in de historische ontwikkeling van deze gewesten. Op den grondslag van de door de meerderheid van het Nederlandsche Volk beoogde en nagestreefde nieuwe verhouding tusschen het Nederlandse Koninkrijk en de nieuw gevormde republiek in een Nederlands-Indonesische Unie mag thans door de definitieve wederzijdse aanvaarding van de overeenkomst worden verwacht, dat een tijdvak zal aanbreken van beter begrip en meer waardering over en weer ter bereiking van het gezamenlijk beoogde doel: het heil van land en volk, zoowel hier als in het Vaderland.

De hoop mag worden gekoesterd, dat deze thans bezegelde grondslag zal leiden tot een oplossing van moeilijkheden en van geschillen, waarbij de reden het zal winnen van den hartstocht en het recht zal zegevieren over willekeur en terreur. De verwachting lijkt gerechtvaardigd, dat thans het wederzijdsche vertrouwen weder kan worden hersteld en recht en veiligheid, als resultaat van een gemeenschappelijk streven, wederom het kostbare goed zal kunnen worden van een ieder, die in dit gezegende land werkt en leeft, waar hij zich ook moge bevinden en welke zijn overtuiging ook moge zijn.

Hieraan mede te werken en hiervoor te strijden is steeds onze taak en ons ideaal geweest; bij te

dragen tot de heropbouw van deze gewesten in een vernieuwd staatsbestel. Deze taak is echter bij lange na nog niet beëindigd. Het blijft onze opgave mede te waken, dat vrede, veiligheid en welvaart terugkeert in Indonesië en te trachten er toe bij te dragen, dat de bevolking in dit schoone Insulinde elkaar zal vinden en in gemeenschappelijk belang aaneen wordt gesmeed, mede door de eeuwenoude handen welke tusschen den Nederlandschen stam en de verschillende bevolkingsgroepen in Indonesië hebben bestaan en ook in de toekomst blijvend zullen voortleven.

Gij soldaten, dienend in het leger in deze gebieden, van welke landaard Gij ook zijt en welken rang Gij ook moogt bekleeden, Gij, die tot heden toe Uw taak op zoo uitnemende en beheerschte wijze vaak onder zeer moeilijke omstandigheden hebt vervuld, Gij zult ook in de nieuwe verhoudingen Uw werk moeten verrichten op de wijze, zooals een goed soldaat betaamt. Gij zult U moeten leeren aanpassen aan deze nieuwe verhoudingen en in nieuwe omstandigheden, doch Gij zult daarbij moeten blijven, hetgeen Gij zijt: een goed soldaat van de Nederlandsche weermacht, trouw en gehoorzaam, die zijn taak vervult naar de beginselen van eer, recht en waardigheid en gedragen wordt in de vervulling van zijn plicht door zijn liefde voor zijn land, zijn Vorstin en zijn deemoed voor God.

Ik verwacht van U, dat Gij den nieuwen tijd zult begrijpen en in dien geest Uw eervolle taak zult blijven vervullen. Ik verlang van U, dat Gij niet zult falen in de uitvoering van Uw soldatenplicht. Ik eisch van U, dat Gij den naam van de Nederlandsche Strijdkrachten hoog zult houden, onder alle omstandigheden. En ik weet, dat ik hierin op U kan rekenen en vertrouwen.

Dit is mijn boodschap aan U bij de ondertekening van de overeenkomst van Linggadjati.

Batavia, 25 Maart 1947.

*De Luitenant-Generaal,
Legercommandant,
S. H. SPOOR.*

MEDEDELINGEN INZAKE „BACK-PAY”

De Voorlichtingsdienst van het K.N.I.L. bericht :

Uit een Aneta-bericht van 4 Maart jl. zult u vernomen hebben, dat de Regering haar goedkeuring heeft gehecht aan een voorstel van de „Back-Pay”-commissie inzake een initiële betaling naar de volgende normen :

3 maanden bezoldiging aan personen, die geen gezinsleden ten laste hebben ;

4 maanden bezoldiging aan personen, die hoogstens 2 gezinsleden ten laste hebben ;

5 maanden bezoldiging aan personen, die meer dan twee gezinsleden ten laste hebben.

Dit bericht laat nog vele vragen open en ofschoon het thans nog niet mogelijk is deze vragen afdoende te beantwoorden, willen wij trachten belanghebbenden enig inzicht te geven in de wijze, waarop men zich voorstelt het vraagstuk van de „Back-Pay” op te lossen.

De aangekondigde betaling wordt aangeduid als een initiële betaling. Hieruit volgt, dat het plan bestaat te zijner tijd betaling(en) te doen, waarvan de hoogte bepaald wordt door de staat van 's Lands financiën.

Onder de *militairen*, die bij deze aangelegenheid zijn betrokken, zijn drie categorieën te onderscheiden : beroepsmilitairen, dienstplichtige burgerlandsdienaren, en dienstplichtige particulieren. Ten aanzien van hun militaire inkomen is hun positie gelijk : ieder zal een uitkering ontvangen naar rato van zijn militaire inkomen.

De *burgerlandsdienaren* ontvingen vóór de bezetting een aanvullende betaling, gelijk aan het verschil tussen hun burger- en militaire inkomen (gehuwden) of aan de helft van dit verschil (ongehuwden). Beoogd wordt thans, hun zowel over het militaire inkomen als ook over de aanvulling een initiële betaling, als bovenomschreven, te doen.

Een eenvoudige voorbeeld diene ter verduidelijking :

Burgersalaris : f. 600.— per maand.

Militaire bezoldiging : f. 100.— per maand.

Aanvulling door de betrokken overheidsinstelling (departement) : f. 500.—

Indien de gehuwde dienstplichtige burgerlandsdienaar uit dit voorbeeld een schoolgaand kind heeft, of op andere wijze een of twee gezinsleden tot zijn last heeft en derhalve in aanmerking komt voor een initiële „back-pay”-betaling van 4 maanden, dan ligt het in de bedoeling, dat hij van het Leger ook f. 400.— ontvangt, en van de overheidsinstelling (het departement) bij welke hij als burger werkzaam was f. 2.000.— Verder ligt het in de bedoeling de beide betalingen door één instantie te doen geschieden en wel die, waarbij de betrokkene zich op het tijdstip van uitbetaling bevindt, dus in de

meeste gevallen door het Leger, terwijl dan verrekening met de betrokken overheidsinstelling (departement) zal plaatsvinden.

De meeste *particuliere dienstplichtigen*, wier burgerinkomen hoger was dan de militaire bezoldiging, ontvingen voor de bezetting eveneens een aanvullende betaling van hun werkgever. Het ligt in de bedoeling, dat thans de particuliere werkgever ook een dergelijke initiële betaling zal doen. Voorzover wordt aangetoond dat hun financiële positie zulks niet toelaat, zou het gouvernement deze betaling door een voorschot aan de werkgever moeten financieren en bij ontstentenis van de vroegere werkgever zou de aanvullende betaling geheel ten laste van het gouvernement dienen te komen.

Er zijn over dit onderwerp besprekingen gevoerd met de ondernemersbond en aan de met deze bond te maken afspraken wil men kracht van wet geven.

Rest nog de vraag hoe men over deze initiële betaling zal kunnen beschikken. Aan hen, die zich in Nederland bevinden, zal de betaling in contanten geschieden. In Indië zal de betaling vermoedelijk niet dadelijk in contanten plaatsvinden. Wel zal tegen de tijd dat die administratieve voorbereidingen zijn voltooid, en met de uitbetaling een aanvang kan worden gemaakt, een minder strenge vorm van blokkering kunnen worden gekozen dan thans b.v. met de tegoeden op de „paybooks” het geval is. Men denkt aan de uitgifte van spaarboekjes, waarbij de mogelijkheid zal worden geschapen om voor bepaalde bestedingen over het tegoed te beschikken.

Om misverstand te voorkomen, wijzen wij er nog nadrukkelijk op, dat wij in het bovenstaande slechts een poging hebben aangewend om over dit vraagstuk, waarvoor zulk een brandende belangstelling bestaat onder de betrokkenen, wat meer licht te doen schijnen. Op het ogenblik is echter geen enkele andere *beslissing* genomen dan in het in de aanhef dezes genoemde Aneta-bericht vermeld is. Niemand kan dus aan het bovenstaande enige verdere aanspraak ontlennen, noch indien de uiteindelijke regeling in een of meer opzichten anders mocht uitvallen dan uit onze uiteenzetting valt te lezen, ons daarvan een verwijt maken.

Uiteraard betreft de thans genomen beslissing niet alleen de Back-Pay aan gewezen krijgsgesvangenen, doch ook aan gewezen burgergeïnterneerden. De initiële uitkering geldt niet voor gepensioneerden. Voor hen zal een afzonderlijke regeling nodig zijn, die waarschijnlijk — onder hetzelfde voorbehoud als wij hierboven stelden — hierop zal neerkomen, dat de pensioenen integraal worden uitbetaald over het tijdperk van de bezetting, evenwel onder heffing van een speciale belasting daarop.

Einde van de Officiële Mededelingen van het K.N.I.L.

DE UNIE VAN DE

Socialistische Sovjet Republieken

alsmede een Overzicht van haar Politiek in
het verre Oosten tot 1945

door W. Th. CARP, Kolonel van den Generalen Staf.

II. (Vervolg van blz. 269)

Wat de bevolking betreft, staat Rusland achter bij China met 475.000.000 en Indië met 390.000.000 inwoners. In 1939 telde Rusland 170.000.000 en thans met de nieuwe gebieden in het Westen vermoedelijk 196.000.000 inwoners.

Gedurende den oorlog heeft Rusland groote verliezen geleden doch men kan verwachten dat deze spoedig zullen zijn ingehaald. Voorts is de bevolking in de steden ten koste van het platteland sterk uitgebreid. In 1939 leefde reeds $\frac{1}{3}$ van de bevolking in de steden. (In de U.S.A. $\frac{2}{3}$.) Tusschen 1926—1939 heeft de bevolking van Moskou en Leningrad zich dan ook verdubbeld. Moskou heeft thans meer dan 4.000.000 en Leningrad meer dan 3.000.000 inwoners en tellen 9 steden meer dan 250.000 en 81 steden meer dan 100.000 inwoners. (In de U.S.A. 92.)

Het dichtst bevolkte deel van Rusland is het „Hart van het land”. Ook in het Verre Oosten kan de bevolking zeer snel groeien indien in de toekomst immigratie uit China zou toenemen.

Ook het *productievermogen* van Rusland is sterk vooruitgegaan. De collectieve boerderijen deden de kleine boeren geheel verdwijnen. In de industrie ging men over tot het stukloon. In plaats van het gezegde: „Van een ieder naar gelang van zijn kunnen, tot een ieder naar gelang van zijn behoefte” kan thans worden gezegd: „Van een ieder naar zijn vermogen, tot een ieder naar gelang van zijn werk.”

Voor den aanleg van de verschillende gemeenschappen werd veelvuldig van den arbeid van politieke als van andere gevangenen gebruik gemaakt.

De snelle uitbreiding der productie heeft meermalen tot mislukkingen geleid, doch in het algemeen ook zeer veel succes gehad.

Wat de bevolking betreft, bestaan er vele verschillen ook onder de Slavische meerderheid. De Groot-Russen, de Oekrainers en de Wit-Russen hebben verschillende dialecten en een eigen literatuur. Zij maken $\frac{3}{4}$ van de bevolking uit. De rest bestaat uit 175 verschillende volken. In totaal worden er 150 verschillende talen gesproken. Op sommige plaatsen o.a. aan de beneden Wolga werd voor den oorlog nog Duitsch gesproken als gevolg van Duitsche nederzettingen van ongeveer 200 jaar geleden.

Na den eersten wereldoorlog kregen niet minder dan 40 talen een alfabet en werden verschillende voor het eerst geschreven.

Dit alles doet echter niets af aan het feit dat er door geheel Rusland een groote eenheid bestaat en er geen spoor van rasonderscheid wordt aangetroffen.

De *Sovjet-regeering* is zeer sterk ge-centraliseerd en wordt gecontroleerd door de Communistische Partij die betrekkelijk zeer klein is. (Voor den oorlog $2\frac{1}{2}$ millioen en thans ongeveer $4\frac{1}{2}$ millioen leden.) Zij is de eenige partij die sinds November 1917 bestaat.

De partij, die een krachtige discipline onderhoudt, heeft echter sedert genoemden tijd groote veranderingen ondergaan. In de eerste jaren lag de nadruk op het verbod van particulier bezit, grooten weerstand tegen elke buitenlandsche inmenging en het verkondigen van de wereldrevolutie. In 1921 werden deze politiek gematigd. De particuliere handel en het boereneigendom werd in zekere mate hersteld om zoo spoedig mogelijk het land van hongersnood en burgeroorlog te herstellen. In 1928 begon men op grootsche wijze met nationaal economische plannen uit te voeren die steunden op het Staatseigendom van de productieve middelen en in 1930 kwam het optreden van Rusland als Groote Mogendheid meer op den voorgrond dan de propaganda van de wereldrevolutie.

De U.S.S.R. zooals deze zich na de verschillende 5-jaren-plans doet kennen is niet de ideële Socialistische Staat, maar draagt een veel meer samengesteld karakter. In het bijzonder heeft de laatste oorlog een grooten invloed op het denken en gevoelen van de geheele bevolking teweeggebracht.

Wat de *economische ontwikkeling* betreft, kan men zeggen dat Rusland in de 20e eeuw bij de overige groote staten ten achter stond. In dezen tijd was $\frac{4}{5}$ van de bevolking landbouwend en bestond nog het 3-slagstelsel (1 deel braak; 1 deel graan; 1 deel hakvruchten b.v. aardappelen), een stelsel dat in Europa reeds gedurende 200 à 400 jaar als verouderd was verlaten. De industrie bestond toen hoofdzakelijk uit de fabricage van textielproducten, spoorwegmaterieel en wapens. Het wegensstelsel was zeer slecht.

De Sovjet-regeering begon den opbouw uit te voeren, ontworpen in een drietal 5-jarenplannen. De eerste van 1928—1932 had ten doel den opbouw en de ontwikkeling van grondstoffen, machinerieën, vervoermiddelen en de collectivisering van den landbouw.

Het tweede van 1932—1937 had ten

doel het aantal verbruiksartikelen sterk te vergrooten, doch de Duitsche bedreiging had tot gevolg dat de nadruk sterk op de opvoering van de bewapening werd gelegd. Tijdens deze periode werd op groote schaal waterkracht en kool omgezet in electriciteit en werden nieuwe industriecentra in den Oeral en in Siberië gesticht. Ook de landbouw werd niet vergeten.

Het derde 5-jarenplan werd in 1937 aangekondigd. Door den oorlog werd dit onderbroken. Het had ten doel de verdere ontwikkeling van al datgene, waarmee reeds een aanvang was gemaakt, doch legde meer den nadruk op de kleinere fabrieken, ten einde een eenzijdige ontwikkeling op economisch gebied tegen te gaan. Bij al deze plannen verstrekte de regeering de opdrachten, waarbij tevens het doel en de tijd van gereedkomen werden aangegeven.

Deze opdrachten waren mogelijk, daar vrijwel alle productieve middelen het eigendom van den staat waren, alleen eenige kleinere boerderijen uitgesloten.

De *landbouw* is in Rusland onder de Sovjet-regeering geweldig vooruitgegaan. De kleine boerderijen werden zooveel mogelijk samengevoegd, en enkele zeer groote staatsboerderijen gingen voor in het gebruik van meststoffen en andere experimenten op landbouwgebied. Als gevolg van een en ander is de opbrengst zeer gestegen.

Daar de collectieve boerderijen meer voor de verbouwing van een bepaald product geschikt zijn, treft men haar in het bijzonder in het graangebied in het Zuiden aan.

Voorts wordt moeite gedaan om ook in die streken, die het grootste deel van het jaar een bevroren bodem hebben, de landbouw te ontwikkelen. In verband met de behoefte van de steeds groeiende bevolkingscentra in dit gebied wordt er reeds groente onder glas bij kunstlicht gekweekt. Tot dusverre zijn deze streken echter

op dit gebied nog ver van self-supporting. Ook in de streek ten Zuiden van het hart des lands zijn drastische maatregelen genomen, hoofdzakelijk in zake de irrigatie, ten einde de verbouwing van katoen en andere stoffen, waaraan in Rusland groote behoefte bestaat, te bevorderen. In Centraal-Azië hadden deze maatregelen tot gevolg, dat de Nomadenstammen zich als veehouders bij de door de regering geboorde bronnen neerzetten.

Bij dit alles komt nog de groote verbetering in het verkeerswezen, waardoor hongersnood, zooals deze het laatst in 1920 in het Wolga-gebied voorkwam, in de toekomst kunnen worden voorkomen.

Vele boeren hebben zich hardnekkig tegen deze maatregelen verzet, met als gevolg dat duizenden naar Siberië werden gevoerd, ten einde aldaar als arbeiders te werk worden gesteld.

Wat de *delfstoffen* betreft, liggen deze betrekkelijk ver van de bevolkingscentra verwijderd. De eenige die in de buurt van de oude Europeesche centra liggen is het centrale bekken aan de Don (de Donbas-velden) aan de Oostgrens van de Oekraïne en de Krivoi Rog-kolenmijnen, die 300 mijl westelijk hiervan zijn gelegen. Die met de zout- en kolenmijnen in den Oeral en de petroleumvelden bij Bakoe waren de eenige groote centra, die voor den eersten wereldoorlog ontgonnen werden.

Als gevolg van de 5-jarenplannen en tevens ten gevolge van hun kwetsbare ligging bij een eventueelen nieuwen oorlog, begon men met de ontwikkeling van het mijnwezen over de geheele unie. Dit had tot gevolg dat nieuwe steden ontstonden en nieuwe verbindingen werden aangelegd, hetgeen een groote verandering in de bevolkingskaart van Rusland ten gevolge had. Ten Noorden van de Kaspische Zee vond men petroleum, evenals tusschen de midden-Wolga en den Oeral. Verder noordelijk vond men

zout en potas in zulke groote hoeveelheden, dat zij de basis vormden voor een nieuwe groote chemische industrie. De Oeral zelf en de streek oostelijk ervan, die dezelfde geologische gesteldheid heeft en zich tot in Zuid-centraal-Siberië uitstrekt, bezitten eveneens zeer groote voorraden aan delfstoffen. Een groot centrum vindt men thans in den Oeral in de stad Sverdlovsk. Er wordt in deze streek, ijzer, beauxiet, platina, chroom, koper, nikkel, magnesium, asbest en koperpyriet gevonden. Zooals reeds vermeld bevindt zich in den Kaukasus een ander groot mijngebied voor mangaan, koper, lood en zink.

Deze metalen worden eveneens gevonden in Noord-Oost-Kazakhstan, bij Tekyukhe aan de Japansche Zee, benevens in de streek Tashkent-Chimkent. Nikkel komt hoofdzakelijk van het Kola-schiereiland bij de Finsche grens. Koper wordt in het bijzonder gevonden in de steppen tusschen de Transsiberische spoorlijn en de woestijn van Centraal Azië. Goud vindt men bij Yakoetsk.

De grootste ontwikkeling van de industrie heeft plaats gevonden als gevolg van de kooldelving.

De kolencentra liggen bij den oostelijken top van het Hart des Lands (Tomsk), in het Kuznetz-bekken en voorts in de steppen ten Noorden van het Balkhash Meer. Bruinkool wordt bij Moskou gevonden.

Rusland heeft de beschikking over een enorme waterkracht, die ongeveer $2 \times$ zoo groot is als die van de U.S.A.

In 1932 werd een dam in de beneden-Dnjepper voltooid, die midden tusschen de kolen- en ijzergebieden inligt. Voorts liggen groote electriche fabrieken bij de Zee van Azof en bij Leningrad.

De *fabrieken* zijn alle staatseigendom en worden door den staat gecontroleerd.

Bij de ontwikkeling van de industrie is het doel Rusland onafhankelijk van het buitenland te maken, terwijl

hierbij tevens het beginsel geldt, de fabriek zoo gunstig mogelijk uit een economisch zoowel als uit een strategisch oogpunt te plaatsen.

Voor den eersten wereldoorlog was de geheele industrie hoofdzakelijk in het Westen geconcentreerd. Gedurende dien oorlog kwam het Don-kolenbekken tot groote ontwikkeling. Het middelpunt hiervan is Kharkov in het Noorden en voorts Stalino. Na dezen wereldoorlog begon men de meer oostelijk gelegen gebieden te exploiteeren. In den Zuid-Oeral ontwikkelde zich toen Sverdlovsk als voornaamste centrum van mijnen en fabrieken. Men vindt er fabrieken voor auto's, tanks, elektrische apparaten en machine-onderdeelen, terwijl er tevens groote slagereijen zijn. Een der laatst ontwikkelde gebieden in den Oeral is de Kuzbas Combinat. Een Combinat is de samenvoeging van natuurlijke bronnen als een eenheid ontwikkeld om een bepaald industrie-centrum van het noodige te voorzien.

Men koos in dit geval een gebied, ten Zuiden van den Oeral, 150 mijl van den spoorweg, dat zeer rijk aan ijzer was. Hierbij ontstond in 1931 een nieuwe stad Magnitogorsk, die het staalcentrum was. Het dichtstbij liggend kolengebied was het Kuzbas-bekken 1200 mijl oostelijk hiervan gelegen, waar een tweede groot staalcentrum ontstond als gevolg van de tusschen de beide centra aangelegde spoorwegverbindingen. Het Combinat had de bedoeling zelfstandig te kunnen opereeren, ook wanneer de oude centra mogelijkerwijze in handen van den vijand zouden vallen. Toen echter in 1941 de Duitsers wederom Rusland binnentrokken, bleken de behoeften zoo groot, dat men ook ijzermijnen ging ontginnen die dicht bij het kolencentrum waren gelegen evenals kolencentra, die dicht bij het ijzercentrum waren gelegen met als gevolg dat thans beide gebieden onafhankelijk van elkaar kunnen werken.

Verder vindt men thans nog een groote ijzer- en staalindustrie in Petrovsk, ten Oosten van het Baikal Meer en bij de nieuwe stad Komsomolsk met de bedoeling ook deze afgelegen streken onafhankelijk te maken, waarbij de spoorwegverbindingen bij de ontwikkeling van dit gebied ontlast kunnen worden.

Voor den laatsten oorlog was Rusland genoodzaakt nog zeer vele zaken in te voeren. Door de groote recente ontwikkeling van het land, was reeds in 1940 de Sovjet-Unie in staat zelf, althans voor een groot deel zich te voorzien in haar verbruik van synthetische rubber, chemische producten, kunstmeststoffen, landbouwmachines, automobielen, vrachtwagens, elektrische apparaten, precisie-instrumenten, werktuigen, aluminium, vliegtuigen, tanks, geschut en munitie. Voedsel was er voldoende, doch hier en daar schaars als gevolg van transportmoeilijkheden.

De levensstandaard was echter laag, daar vele artikelen niet konden worden ingevoerd. In Rusland zat echter het doel voor om den levensstandaard op te voeren tot de hoogte, die deze in de Vereenigde Staten had bereikt.

In de periode 1941—1942 verloren de Russen als gevolg van de Duitse invasie de beschikking over $\frac{1}{3}$ van hun ijzer, $\frac{1}{2}$ van hun steenkolen, ruw ijzer en staal, vrijwel hun geheele aluminiumproductie en $\frac{1}{4}$ van hun machines. In het betrokken gebied bevond zich $\frac{1}{3}$ van de geheele bevolking en meer dan $\frac{1}{3}$ van alle spoorwegen.

Door een geweldige krachtsinspanning gelukte het de machines van de bedreigde fabrieken naar het Oosten te verplaatsen en werd de ontginning der mijnen aldaar met kracht voortgezet.

Gelijktijdig werd de bevolking tot het uiterste gerantsoeneerd en werden door middel van de Lend-Lease uit de Vereenigde Staten vliegtuigen, tanks, motorvoertuigen en tot October 1943

1.500.000 ton voedsel ingevoerd. Tot dien datum werden 195.000 motorvoertuigen ingevoerd. (In 1937 produceerde de Sovjet-Unie er zelf reeds 200.000 per jaar.) Voorts werd gedurende deze periode 270.000 ton suiker ingevoerd (in 1937 produceerde het zelf 2.400.000 ton). Niettegenstaande dezen invoer zullen er dus gedurende den oorlog groote tekorten zijn geweest.

Hoewel alle *grote rivieren* met groote bochten door het land stroomen om in de Poolzee uit te monden, zijn zij als communicatiewegen van zeer veel belang. Ongeveer 68.000 mijl van hen is thans als zoodanig in gebruik. Bij het bovengenoemde bezwaar komt tevens nog, dat zij gedurende den winter bevrozen. Vroeger werd dan van sleden gebruik gemaakt, doch dit bleek voor het moderne vervoer ongeschikt. Op sommige plaatsen is dan ook in de meer zuidelijke streken, waar het vervoer het grootst is, de rivier door spoorlijnen verdubbeld.

In 1800 begon men reeds de Wolga door kanalen met de rivieren en meren te verbinden om hierdoor de mogelijkheid te scheppen de Finsche Golf en de Witte Zee te bereiken. Deze kanalen die nu te klein zijn, zijn vrijwel overal in verval geraakt. De Sovjet-regering groef echter eenige moderne verbindingen, o.a. van Leningrad via het Ladoga Meer en het Onega Meer en kanaliseerde eenige rivieren om zoo de Witte Zee te kunnen bereiken. Behalve voor den handel is deze weg ook geschikt om onderzeeboten en torpedootjagers van de Poolzee naar de Oostzee te brengen.

Voorts bestaat nog het „Groote Wolga-plan”, waarbij een waterweg wordt geschapen, die de Finsche Golf en de Witte Zee met de Kaspische en de Zwarte Zee zal verbinden. Hiertoe zal een serie dammen worden gebouwd, die het water zoowel voor de verbinding als voor waterkracht levert. Het eerste deel van dit plan

is een kanaal van 80 mijl lang, dat dezelfde capaciteit als het Kieler-kanaal heeft en de Moskva bij Moscou en de boven-Wolga verbindt. Het brengt tevens het water van deze rivier naar de hoofdstad. Op de Wolga zelf wordt veel petroleum en hout vervoerd.

In de omgeving der groote steden zijn reeds vele groote *autowegen* aangelegd. Dit net wordt geregeld uitgebreid. Voorts bestaan reeds eenige groote over-landverbindingen, zooals b.v. van Irkoetsk aan den Transsiberischen spoorweg naar de Lena-rivier, die te Yakoetsk op een soort gelijk wegennet aansluit. Als een der wegen, die om zuivere strategische redenen zijn aangelegd, kan de 470 mijl lange weg worden genoemd, die van de Afghaansche grens over het Pamir-plateau loopt.

De *spoorwegen* worden meer dan de rivieren en de autowegen voor het lange afstandvervoer gebruikt. Zij hebben een spoorbreedte van vijf voet. In Rusland ligt \pm 60.000 mijl spoorwegverbinding, dat ongeveer $\frac{1}{4}$ is van de lengte van het spoorwegennet in de Vereenigde Staten. Het gebied, dat het echter bestrijkt, is $2\frac{1}{2} \times$ zoo groot. Daarenboven liggen de Russische spoorwegen in hoofdzaak in het hart des lands. De Transsiberische baan, die in den Oeral op de verbinding naar Moskou aansluit, loopt als een as door het hart des lands en loopt daarna dicht langs de Mantsjoerijsche grens naar Wladiwostok. Deze spoorweg heeft thans overal dubbelspoor. Ten Oosten van het Baikal Meer heeft hij een zijtak, die onder den naam van Chineesche oosterspoorweg dwars door Mantsjoerije naar Wladiwostok gaat.

Tijdens de Japansche bezetting van Mantsjoerije hebben de Japanners hiervan de spoorbreedte tot normaalspoorbreedte teruggebracht. Een andere spoorweg, die eveneens van strategisch belang is, is die welke ten Noorden van de Transsiberische baan loopt, deze ten Westen van het Baikal Meer ver-

laat en over Komsomolsk naar Sovjet-Harbor loopt.

Een andere belangrijke spoorbaan is de Zuidsiberische spoorweg, die van de ijzermijnen van Magnitogorsk door Noord-Kazakhstan naar Stalinsk in het Kuznetsbékken loopt.

Een andere zijtak van de Transsiberische baan loopt van Petropavlovsk naar de Karaganda-kolen- en kopermijnen, die ten Noorden van het Balkash Meer zijn gelegen.

Een andere West-Oost-verbinding loopt van Moskou over de industriegebieden aan de midden-Wolga naar Centraal-Azië. Bij Tashkent komt deze verbinding samen met den ouden Transkaspischen spoorweg, die van de Kaspische Zee komt. Deze laatste staat eveneens in verbinding met de nieuwe Turkestan-Siberische lijn, die Centraal-Azië met West-Siberië verbindt. Daar deze lijn evenwijdig aan de grens met Chineesch Turkestan (Sinkiang) loopt, is de verbinding met dit land van uit Rusland eenvoudiger dan van uit China.

Ten slotte kan nog worden vermeld, dat, waar Moskou het groote spoorwegcentrum voor het Westen is, Sverdlovsk dit voor West-Siberië is.

De *luchtverbindingen* in Rusland zijn reeds zeer uitgebreid. Doordat men bepaalde faciliteiten toekent bij het vervoer van een ieder, die aan de ontwikkeling en propaganda in Rusland medewerkt, is het vervoer zeer toenomen.

In het hart des lands bestaan reeds vele vaste lijnen. Van hieruit heeft men tevens aansluiting op de luchtlijnen, die naar Trans-Kaukasië en Centraal-Azië loopen. Voorts zijn de kustplaatsen aan de Poolzee alle met het Zuiden door de lucht verbonden en er bestaat een geregelde postdienst langs de gehele kust.

In 1936 werd in Rusland de nieuwe *Sovjet grondwet* aangenomen. Van deze grondwet zegt art. 1, dat de Unie van de Socialistische Sovjet Republieken een

socialistische staat van arbeiders en boeren is. Art. 11 definieert de politieke fundeering ervan als: „Sovjets-(raden) van arbeiders-afgevaardigden” waarbij het woord arbeider in den Russischen zin des woords moet worden gedacht en de „tot standbrenging van het dictatorschap van het proletariaat”. Nergens wordt het woord „democratie” of „communisme” gebruikt. Volgens de opvattingen in Rusland, die op dit punt in overeenstemming zijn met de denkbeelden van Marx, kan eerst in de verre toekomst van communisme worden gesproken, nl. op het moment dat de „Staat” langzaam als zoodanig kan gaan verdwijnen. In art. XII vinden wij dat in de U.S.S.R. de arbeid verplicht is en een eerezaak vormt voor iederen welgeschapen burger. Dit beginsel is in overeenstemming met het gezegde: „Hij, die niet werkt, zal niet eten.” Hiermede wordt tevens het beheerschende reeds eerder genoemde principe van het socialisme bereikt: „Van een ieder naar vermogen tot een ieder naar gepresteerden arbeid.”

De mogelijkheid van verschil in betaling, huisvesting, kleding, enz., is in overeenstemming hiermede.

Art. IV zegt, dat de economische grondslag van de U.S.S.R. wordt gevormd door het socialistische eigendomsrecht van de productiemiddelen (grond, grondstoffen en machines), die verkregen zijn als gevolg van de opheffing van het kapitalistisch stelsel, het verbod van het in persoonlijk eigendom hebben van productiemiddelen en het verbod van exploitatie van den eenen mensch door den anderen. Voorts verklaart dit artikel het socialistisch eigendom als Staatseigendom en dus eigendom van het geheele volk of als coöperatief en collectief boerderij-eigendom.

Art. IX zegt, dat naast het socialistisch-economisch stelsel, de wet kleine particuliere bedrijven van boerderijen en handwerklieden toestaat, mits gebaseerd op persoonlijken arbeid met

uitsluiting van de exploitatie van werk van anderen.

Art. X waarborgt den burgers het recht van persoonlijk eigendom van ingekomen spaargelden, huizen, huis-houdelijke artikelen, benevens per-sonlijke bezittingen en het erfrecht van deze zaken.

Tot slot vinden we nog in art. XI, dat het economisch leven van de U.S.S.R. vast besloten wordt gericht door het staatsplan betreffende de nationale economie, dat tot doel heeft de toeneming van het materiele en culturele peil van de arbeiders en de versterking en de onafhankelijkheid van de U.S.S.R., benevens haar kracht om zich te verdedigen.

Boven beschreven constitutie werd in 1936 door Stalin ontworpen en daarna ingevoerd.

Alhoewel de 16 republieken ieder haar eigen regeering hebben, beschikt de Unie over een *Parlement of Supreme Sovjet*. Dit college oefent de wet-gevende macht uit en bestaat uit 2 kamers n.b. :

- a. *De Sovjet(Raad) van de Unie* waar-van de leden door de verschillende kiesdistricten wordt gekozen. Hier-bij kiezen iedere 300.000 inwoners. één vertegenwoordiger (650 leden).
- b. *De Sovjet(Raad) van de Nationali-teiten*. Dit college is een soort Se-naat en bestaat uit 25 leden per republiek, ongeacht de grootte hier-van (631 leden).

De vertegenwoordigers worden voor 4 jaar gekozen. De Sovjet van de Unie vergadert 2 x per jaar of meer indien zij dit noodig acht. Ze kiest den Raad van het Hooge Gerechtshof, den procureur van de U.S.S.R. en haar eigen *Presidium* die een kern vormt van 37 leden en tusschen de zittingen de loopende zaken afdoet. Het Pre-sidium onder den president van de republiek stelt de leden van den Raad van Volkscommissarissen aan en ont-

slaat dezen op aanbeveling van den voorzitter van dezen Raad (Josef Stalin). Bedoelden Raad zou men den Minister-raad van Rusland kunnen noemen.

Hetzelfde systeem bestaat in alle republieken met dien verstande dat hierbij slechts 1 kamer bestaat. De president van de republiek kiest er de Volkscommissarissen. Sinds Febr. 1944 hebben de republieken ook een eigen volkscommissaris voor Oorlog en voor Buitenlandsche Zaken. Ze kunnen dus een eigen leger en buiten-landsche vertegenwoordigers hebben. De grondwet waarborgt voor alle staatsburgers zonder onderscheid van klasse of ras het recht van werken en redelijke belooning hiervoor, benevens rust en ontspanning bij een 7-urigen werkdag, die ook bij ziekte en ouder-dom is gewaarborgd, benevens een kosteloze eerste en hogere school-opleiding.

Voorts bestaat nog het recht van vrijheid van spreken, pers en verga-dering in overeenstemming met het belang van den arbeider en met het doel het socialistisch systeem te ver-sterken.

De burgers van U.S.S.R. bezitten de onschendbaarheid van hun persoon, d.w.z. niemand mag onder arrest worden geplaatst, zonder arrestatie-bevel of bevel van den Procureur. Daar echter de Procureurs onafhan-kelijk zijn, van elk plaatselijk orgaan en afhankelijk zijn van den wil van de N.K.V.D. (volkscommissariaat van Binnenlandsch Zaken) in wezen de Ge-heime Politie heeft de bovengenoemde bepaling weinig zin, ten aanzien van personen, die tegen het staatsgezag in gaan. Hetzelfde geldt ook voor de onschendbaarheid van huis en brief-geheim.

Mannen en vrouwen hebben in de U.S.S.R. dezelfde rechten, dezelfde betaling, verzekering, opleiding en wat de vrouw betreft bescherming bij het moederschap.

Voorts is de kerk van den staat

gescheiden en de scholen van de kerk. Er bestaat zoowel vrijheid van Godsdienst als vrijheid van anti-godsdienstige propaganda.

Er bestaat echter geen vrijheid voor kerkelijke propaganda en onder die voorwaarde werd het Patriarchaat van de Orthodoxe Kerk in Moskou hersteld.

Gedurende den oorlog steunde dit in hooge mate de oorlogvoering en bestempelde, te zamen met de Joodsche en Mohammedaansche geestelijkheid, Stalin als „uitverkorene Gods”, hetgeen tot gevolg had, dat de openbare aanvallen op den Godsdienst ophielden.

Reeds voor den oorlog had men in Rusland het felle oordeel ten aanzien van de kerk gewijzigd, toen uit een onderzoek bleek dat 50% van de bevolking nog aan een God geloofde. Met te meer reden kon men dit daarna doen, daar de macht van de kerk op elk ander gebied was geknot. De atheïstische leerstellingen worden echter nog steeds op de scholen bijgebracht

De Sovjet-Unie kent slechts *één politieke partij*, hetgeen volgt uit de omschrijving hiervan, die zegt dat de meest werkzame en politieke burger in de werkende klasse en andere takken van arbeiders in de communistische partij van de Sovjet-Unie zijn vereenigd, (bolsjewieks) die de voorhoede van de arbeiders vormen in hun strijd om het socialistisch systeem te versterken en te ontwikkelen en die de leidende kern vertegenwoordigt in alle arbeidersorganisaties, zoowel openbare als tot den staat behorende.

Daar de grondwet voorschrijft, dat de kandidaten voor de verschillende regeringsinstanties alleen door de communistische partij-organisaties en openbare organisaties en vereenigingen van arbeiders worden benoemd, is het, daar ook de partij in die vereenigingen de leiding heeft, uitgesloten, dat ook indien de candidaat geen partijlid is, hij afkeurend hier tegenover zou staan.

De besturende macht berust dus in feite bij de 4.300.000 communistische partijleden (1942) en kandidaten en de \pm 15 miljoen komsomol-leden, een vereeniging, waarvan de jeugd tot het 29ste jaar lid kan zijn. Dat men zich bewust is, dat de staat in feite door de communistische partij wordt bestuurd, blijkt uit de uitlating van Stalin:

„In de Sovjet-Unie, in het land waar het dictatorschap van het proletariaat aan de macht is, wordt geen enkel belangrijk politiek of organisatorisch vraagstuk door onze Sovjets en andere organisaties beslist, zonder hierbij leiding te krijgen van de partij.

In dien zin zouden wij dus zeggen, dat het dictatorschap van het proletariaat eigenlijk het dictatorschap van de partij is, die in wezen het proletariaat leidt.”

Als hoogste lichaam geeft het *Polit Bureau* (politiek bureau van de partij), niet alleen leiding op economisch en sociaal gebied, maar deed dit gedurende den oorlog eveneens op het gebied van de oorlogvoering.

Het bureau bestaat uit 14 leden, van wie de voornaamste zijn: J. Stalin Opperbevelhebber, Generalissimo van de Sovjet-Unie, Voorzitter van den Raad van Volkscommissarissen, Volkscommissaris van Defensie, en Voorzitter van de Staatsdefensie-commissie. Viacheslav M. Molotov, Volkscommissaris van Buitenlandsche Zaken, tevens lid van de Staatsdefensie-commissie. Klimenti E. Voroshilov, maarschalk van de Sovjet-Unie en lid van de Staatsdefensie-commissie.

Lazar M. Kaganovich, Volkscommissaris der spoorwegen, organisator van de burgerverdediging in den Kaukasus in 1942, lid van de Staatsdefensie-commissie.

Acht van de veertien leden vormen de Staatsdefensie-commissie, die de Sovjet-Unie gedurende den oorlog bestuurd, en vijf dier leden bekleedden hooge posities in het leger. Het is

dus duidelijk, dat het Polit Bureau van de partij een grooten invloed op de oorlogvoering uitoefende, zooals het dit thans weer op de politiek doet.

Voorts beschikt de partij over het Orgbureau dat het partijbestuur uitoefent, dat 15 leden telt en van wie 5 leden het secretariaat vormen dat leiding aan het Orgbureau geeft.

Ten Noorden van China en ten Zuiden van het oostelijk deel van de Sovjet-Unie ligt de *Mongoolsche Volksrepubliek*, het oude Khalkha. Deze republiek ontstond bij een revolutie in 1921, waarbij de Russen eenige hulp verleenden.

In 1926 wist de bevolking zich vrij te maken van de macht van de Lama-Kerk en van de nog in het land aanwezige prinszen. De opbouw werd daarna met behulp van Rusland krachtig aangepakt en in 1936 werd met de Sovjet-Unie een wederkeerig verdedigingspact gesloten.

Rusland erkent echter de Chineesche soevereine rechten over de republiek, hetgeen dit land zelf echter niet doet. In 1939 hielpen de Russen om een Japansche invasie te keeren en de republiek steunde Rusland met troepen in den oorlog tegen Duitschland.

De Mongoolsche Volksrepubliek wordt op dezelfde wijze als Sovjet-Rusland bestuurd, doch de republiek is niet socialistisch, d.w.z. de bevolking bezit niet de rechten en de verplichtingen van dezen status.

De hoofdstad is Urga (Ulan Bator), die zich snel ontwikkelt. De republiek wenscht zich in de toekomst wederom met Binnen-Mongolie te vereenigen.

Rusland en de republiek zijn door groote strategische belangen met elkander verbonden. Dit is het gevolg van de 25 mijl lange grens van dit land met Mansjoerie en Binnen-Mongolië en het feit dat het de Siberische grens over een lengte van 2000 mijl dekt. Verschillende Japansche militaire schrijvers vermeldden steeds hoeveel gemakkelijker het voor hun legers zou zijn, hier Rusland binnen te vallen, in stede zulks via Mantsjoerie te doen.

Het Mongoolsche leger is zeer modern uitgerust en beschikt over verschillende compagnieën tanks. Het heeft geen luchtmacht maar traint zijn vliegers in Rusland. Uit de 900.000 inwoners is door conscriptie een leger van 80.000 man gevormd, waarvan verschillende eenheden oorlogsservaringen aan het Europeesche front opdeden.

Sedert 1936 wordt dit leger nog daadwerkelijk in zijn bewakingsdienst gesteund, door detachementen van de Roode Legergrenswacht, benevens deelen van de Russische Luchtmacht. Er zijn vliegvelden en wegen aangelegd, waarvan de voornaamste naar Chita voert, waar zich het Russische Trans-Baikal-hoofdkwartier bevond.

(Slot volgt)

Boekbespreking

PIONEER PARACHUTES. THE VANGUARD OF VICTORY. FOTO-UITGAVE VAN THE PIONEER PARACHUTE COMPANY MANCHESTER CONNECTICUT, U.S.A.

Deze verzameling fotografieën in boekvorm geeft een volledig beeld van de opleiding van de parachutist in de Verenigde Staten. De uitgave komt hiermede op een veel hoger plan te staan, dan een reclame-uitgave voor een bepaald fabricaat. Het is uiteraard onze taak aandacht te wijden aan de inhoud van de foto-documentatie over de parachutistenopleiding.

Deze is niet alleen zeer uitgebreid doch ook buitengewoon fraai uitgevoerd. Voorafgegaan door een beknopt historisch overzicht van de ontwikkeling der parachutistenopleidingen, geeft het plaatwerk een indruk van de werkzaamheden in de opeenvolgende „stages“ van de opleiding. In het bijzonder treft, dat de voor de opleiding benodigde werktuigen en installaties feitelijk de bouw van een afzonderlijk opleidingskamp noodzakelijk maken. De uitgave is zeer belangwekkend, niet alleen voor officieren der luchtmacht, maar ook voor W.

De Onderscheidingsteken voor de Koninklijke Landmacht*)

door B. T. DREWES, Kapitein der Artillerie.

Ter gedeeltelijke vervanging van het voorlopig kledingvoorschrift voor de Koninklijke Landmacht (2e verbeterde en bijgewerkte uitgave) is thans de Ministeriële Beschikking van 9 Nov. 1946 Nr. 920 verschenen (L.O. 1947 Nr. 57), waarin de verschillende onderscheidingsteken voor de Koninklijke Landmacht zijn vastgelegd (met uitzondering van de Luchtstrijdkrachten en het Vrouwenhulpcorps). Het geheel is uitgegeven in de vorm van een boekje, waarin als bijlagen zijn opgenomen een overzichtstaat en een tweetal gekleurde platen, welke met zeer veel zorg zijn samengesteld, en waarbij getracht is de, aan de hand van een kleurenschaal vastgestelde, kleuren zoveel mogelijk te benaderen. Deze kleuren zijn of worden vastgelegd als z.g. standaardkleuren. Waar dit mogelijk was is de keuze gebaseerd op gegevens der traditie (ponceau rood voor de infanterie; zwart voor de artillerie, groen voor de jagers, en niet te vergeten onze allerjongste traditie: het khaki-kleurige korpsonderscheidingsteken van het Regiment Prinses Irene). In andere gevallen werd de keuze bepaald op aesthetische gronden of om redenen door welke de betekenis van het wapen of dienstvak beter tot uitdrukking wordt gebracht.

De thans bij de Koninklijke Landmacht ingevoerde onderscheidingsteken zijn te verdelen in 4 groepen:

- a. rangonderscheidingsteken;
- b. korpsonderscheidingsteken;
- c. wapenonderscheidingsteken;
- d. bijzondere onderscheidingsteken.

Bij het vaststellen van onderscheidingsteken is het noodzakelijk allereerst te bepalen waar deze gedragen moeten worden (b.v. schouder of kraag enz.). De volgende regelen kunnen worden vastgesteld:

1. Rangonderscheidingsteken worden door officieren en adjudanten-onderofficier op de kraag gedragen. De overige onderofficieren, korporaals en soldaten te klasse dragen het op beide bovenmouwen.

2. Korpsonderscheidingsteken worden op beide bovenmouwen tegen de schoudernaad van de veldblouse gedragen.

3. Wapenonderscheidingsteken worden gedragen op de schouderbedekkingen van de veldblouse en jas dagelijkse tenue, benevens op de baret.

4. Bijzondere onderscheidingsteken worden gedragen:

- a. op de linkerbovenmouw: het voor alle militairen van de Koninklijke Landmacht geldende onderscheidingsteken van de Nederlandse Leeuw met de wapenspreuk: „Je maintiendrai”;
- b. op de rechterbovenmouw: het onderscheidingsteken voor grote eenheden (1e Divisie „7 December”, 2e divisie, T.B.N., M.v.O. enz.);
- c. op de linkerborst: het onderscheidingsteken voor bijzondere hogere vakbekwaamheid (Generale Staf, Intendance enz.);
- d. op de benedenmouw: de reeds vastgestelde en nog nader vast te stellen onderscheidingsteken voor bijzondere vakbekwaamheid.

*) Zie overzichtstaat.

In het thans verschenen boekje komen de termen „battledress” en „service-dress” niet meer voor, zij zijn vervangen door de Nederlandse termen „veldtenue” en „dagelijkse tenue”.

Eerst dan de „veldtenue”:

a. *Rangonderscheidingstekenen veldtenue*:

De voor Nederland zo typerende rangonderscheidingstekenen voor officieren zijn gehandhaafd. De oranje sterren, die vrijwel door niemand fraai gevonden werden, zijn vervangen door sterren, van goud- of zilverdraad geborduurd. Ook de zo bekende balk voor hoofdofficieren, van goud- of zilverdraad geborduurd, blijft gehandhaafd.

Bepaalde vóór 1940 de „kleur” (goud of zilver) van de kokarde op de kepi de kleur der sterren, nu is dat veranderd. De kleur der sterren was toen namelijk in die zin afhankelijk van de kokarde, dat wanneer deze b.v. van goud was, de sterren van zilver moesten zijn. Nu zal de kleur van het wapenonderscheidingsteken deze zelfde wet der tegenstellingen doen voortbestaan. We krijgen derhalve de volgende indeeling:

Kleur Wapen- onderschei- dingstekenen	Kleur sterren	Kleur balk
Zilver	Goud	Zilver
Goud	Zilver	Goud

Op deze algemene regel bestaat slechts één uitzondering. De tandarts nl. draagt een zilveren wapenonderscheidingsteken, evenals de apotheker. Om nu toch een onderscheid tussen het rangonderscheidingsteken van een tandarts en dat van een apotheker kenbaar te maken, is bepaald, dat de tandarts zilveren sterren draagt in plaats van gouden sterren, die hij volgens bovenstaande regel zou moeten dragen. Ook is de bekende aanduiding van „majoor-adjutant”, kapitein (ritmeester)-adjutant en luitenant-adjutant gehandhaafd. Opperofficieren die

door hun functie tot een bepaald wapen of dienstvak behoren, dragen de uniformen van dat wapen of dienstvak uiteraard met de rangonderscheidingstekenen van opperofficier. Wanneer dit nu het geval is bij een opperofficier, die tot een wapen of dienstvak behoort, dat zilveren wapenonderscheidingstekenen draagt, dan wordt de gouden kartelrand van zilver. Bij de sterren vindt echter geen kleurenwisseling plaats.

De onderofficieren boven de rang van sergeant-majoor dragen de rangonderscheidingstekenen eveneens op de kraag. Als bijzonderheid kan hierbij nog worden vermeld, dat de kapelmeester van een muziekkorps om de geborduurde knoop, evenals vóór 1940 een randje van gouddraad draagt. Deze categorie onderofficieren zal in de toekomst, met uitzondering van den opzichter van Fortificatiën der 3e klasse, op de overjas wederom gouden of zilveren lissen dragen, zoals die vóór 1940 ook reeds bestonden.

Voor de militairen beneden de rang van adjudant-onderofficier zijn geheel nieuwe rangonderscheidingstekenen vastgesteld, nieuw ten minste ten opzichte van de uit Engeland afkomstige rangonderscheidingstekenen die tot nu werden gedragen. Maar bij nadere beschouwing zal weldra opvallen, dat deze onderscheidingstekenen zeer sterk herinneren aan die, welke voor 1940 in gebruik waren. De grote „bananenschil” van toen voor den korporaal b.v. is vervangen door een 15 mm brede, gele of witte katoenen chevron, terwijl de sergeant een 10 mm brede gele of witte kunstzijden chevron draagt. Ten einde het onderscheid tussen de rangonderscheidingstekenen van onderofficieren en korporaals te markeren, werd op de chevrons van de korporaals en de soldaten der 1e klasse een z.g. visgraattekening aangebracht. Deze geeft de chevron een donkerder aanzien. De sergeant-majoor (opperwachtmeester) krijgt de van ouds bekende

WAPEN, DIENSTVAK OF KORPS	WAPENONDERSCHEIDINGSTEKENEN VELD TENUE EN DAGELIJKSE TENUUE			KLEUR ONTWERP
	ONDERSCHEIDINGSTEKENEN OP DE BARET EN SCHOUDERBEDDING			
	KLEUR METAAL C.Q. BORDURSEL	BARET : METALEN GESP WAARBINNEN EMBLEEM	SCHOUDERBED. : METALEN EMBLEEM (VELDTENUUE) ; GEBORD. EMBLEEM (DAG. TENUUE)	
Oppefficiëren	Goud	Nederlandse Leeuw		Ponceau rood
Generale Staf	Goud	Nederlandse Leeuw		Karmozijn rood
Dienstvak der Intendance	Goud	Gekroonde kettingruit met Ned. Leeuw		Karmozijn rood
Officieren van Alg. Dienst	Goud	Nederlandse wapen		Okergeel
Regiment Uitrustingstroepen	Goud	Kettingruit met gekruiste sleutel en strijdhamer		Wijnrood
Korps Verplegingstroepen	Goud	Kettingruit met gekruiste korenaren (op schouderbedekking gekruiste korenaren)		Wijnrood
Regiment Aan- en Afvoertroepen	Goud	Gevleugeld wiel met kroon		Nassaus blauw
Regiment Technische troepen (R.I.M.I.)	Goud	Tandrad, krompasser en tang		Zwart
Plaatselijke staf	Goud	Stadspoort		Ponceau rood
Regiment Grenadiers	Goud	Granaat met gespreide vlam		Ponceau rood, (verticaal)
Regiment Jagers	Goud	Jachthoorn		Groen, geel gebled
Regiment Prinses Irene	Goud	Gekroonde banderol		Oranje, nassaus
Regiment Infanterie	Goud	Romaans schild en zwaard		Ponceau rood
Regiment Stoottroepen	Goud	Hertengewei met dolk		Ponceau rood
Regiment Huzaren van Boreel	Zilver	St. Joris		Ultramarijn, na
Regiment Veldartillerie	Goud	Gekruiste kanonnen met kroon		Zwart ¹⁾ , ponceau rood
Regiment Pantserafweerartillerie	Goud	Gekruiste kanonnen met kroon en slank projectiel		Zwart ¹⁾ , ponceau rood
Regiment Luchtdoelartillerie	Goud	Gekruiste kanonnen met kroon en propeller		Zwart ¹⁾ , ponceau rood
Korps Rijdende Artillerie	Goud	Gekruiste kanonnen met kroon		Nass. blauw,
Opzichters van fortificatiën (Dienst der Genie)	Goud	Sappeurshelm met vestingtracé ²⁾		Nègre bruin
Regiment Pioniers	Goud	Sappeurshelm met schop en houweel		Nègre bruin
Regiment Verbindingstroepen	Goud	Sappeurshelm met bliksemschichten		Nègre bruin
Regiment Pontonniers	Goud	Sappeurshelm met anker		Nègre bruin
Dienstvak der militaire administratie	Zilver	Papyrusbloem met zwaard		Rose rood
Geneeskundige Dienst	Goud	Wit schild met rood kruis		Nassaus blauw
Officieren van Gezondheid	Goud	Aesculaap in lauwerkrans		Groen fluweel
Landartsen	Zilver	Aesculaap in lauwerkrans		Groen fluweel
Apothekers	Zilver	Aesculaap in lauwerkrans		Groen fluweel
Regierpredikanten	Goud	Gestyleerd kruis		Zwart fluweel
Almoezeniers	Zilver	Gestyleerd kruis		Nassaus blauw
Wapenwaarder	Goud	Romaans schild en zwaard		Ponceau rood
Wapenmeester van een muziekkorps	Zilver	Granaat met gesloten vlam		Nassaus blauw
—	—	als betrokken wapen of dienstvak (op de schouderbed. gouden c.q. zilveren lier)		
—	—	Als betrokken wapen of dienstvak		
—	—	Als betrokken wapen of dienstvak		
—	—	Als betrokken wapen of dienstvak		

¹⁾ Officieren, adjudanten-onderofficier, vaandrags en kornetten : zwart fluweel, ponceau rood gebieds.

²⁾ Zonder vestingtracé alleen voor Geniepersoneel, niet ingedeeld zijnde bij de pioniers, pontonniers of verbindingstroepen.

LUXSE TENUUE	KORPSONDERSCHIEDINGSTEKENEN VELD TENUUE		KLEUR PATJES OP REVERS DAGELIJKSE TENUUE	KLEUR BARET
	KLEUR STROOK	KLEUR LETTERS		
—	—	—	Ponceau rood	} Khaki
—	—	—	Karmozijn rood	
—	—	—	Karmozijn rood	
—	—	—	Okergeel	
Wijnrood	Geel	—	Wijnrood	
Wijnrood	Geel	—	Wijnrood	
Nassaus blauw	Geel	—	Nassaus blauw	
Zwart	Geel	—	Zwart	
—	—	—	Ponceau rood	
—	—	—	Ponceau rood, nassaus blauw ge- biesd	
Ponceau rood (verticaal)	Geel	—	Groen, geel gebied	} Zwart
Groen	Geel	—	Groen, geel gebied	
Khaki, oranje ge- biesd	Oranje	—	Oranje, nassaus blauw gebied	
Ponceau rood	Nassaus blauw	—	Ponceau rood	
Ponceau rood	Nassaus blauw	—	Ponceau rood	
Ultramarijn	Nassaus blauw	—	Ultramarijn, nassaus blauw gebied	
Zwart	Ponceau rood	—	Zwart ¹⁾ , ponceau rood gebied	
Zwart	Ponceau rood	—	Zwart ¹⁾ , ponceau rood gebied	
Nassaus blauw	Geel	—	Nassaus blauw, geel gebied	
—	—	—	Nègre bruin	
Nègre bruin	Geel	—	Nègre bruin	} Khaki
Nègre bruin	Geel	—	Nègre bruin	
—	—	—	Nègre bruin	
Ponceau rood	Wit	—	Rose rood	
—	—	—	Nassaus blauw	
—	—	—	Groen fluweel	
—	—	—	Groen fluweel	
—	—	—	Groen fluweel	
—	—	—	Zwart fluweel	
—	—	—	Nassaus blauw fluweel	
Ponceau rood	Nassaus blauw	—	Ponceau rood	} Nassaus blauw
Nassaus blauw	Wit	—	Nassaus blauw	
Als betrokken wa- pen of dienstvak	—	—	—	
—	—	—	—	Nègre bruin
—	—	—	—	Wijnrood
—	—	—	—	Groen

Nederlandse kroon weer terug, in goud voor administrateurs, in zilver voor instructeurs, volgens de aloude traditie die wel verklaard wordt met de zin van het spreekwoord, „Spreeken is zilver en zwijgen is goud”.

Evenals zijn Franse en Belgische makkers heeft de Nederlandse soldaat thans weer eigen, hem specifiek als lid van de Koninklijke Landmacht stempelende rangonderscheidingsteken. Deze zijn zoveel als dat nodig was aangepast aan de huidige veldtenue met in achtneming van de eisen, die kleur en duidelijkheid voorschrijven.

b. *Korpsonderscheidingsteken veldtenue :*

Korpsonderscheidingsteken, zo heet in het vervolg het kleurige patje op de beide bovenmouwen van de veldblouse. Het ontleent zijn naam aan het feit, dat met dit kleurige kenteken de militair die het draagt gestempeld is tot een volwaardig lid van zijn korps. Het mag nl. slechts gedragen worden door hen, die op zijn minst als geoefend soldaat kunnen worden beschouwd; het is het onderscheidingsteken van *zijn* regiment, van *zijn* korps.

Bij het uitreiken van dit onderscheidingsteken zullen de commandanten er goed aan doen speciaal op de saamhorigheidssymboliek, die het teken inhoudt, te wijzen en aan de hand daarvan een beroep doen op een gezonde korpsgeest. De dragers zullen trots zijn op dit kenmerkende mouwersiersel, dat de leden van het korps niet alleen verbindt, maar tevens onderscheidt van anderen.

c. *Wapenonderscheidingsteken veldtenue :*

Deze onderscheidingsteken vormen wel het meest spectaculaire en derhalve ook wel het meest aantrekkelijke onderdeel van de vernieuwingen die het uniform heeft ondergaan. Ze geven wat te zien, zijn van glanzend metaal vervaardigd en worden

op de meest opvallende plaats van de persoon, op de baret boven het linkeroog gedragen. Ze zijn uitgevoerd naar fraaie artistiek verantwoorde ontwerpen volgens bij de traditie aansluitende gegevens.

Op de baret wordt dit onderscheidingsteken, in goud dan wel zilverkleurig metaal uitgevoerd, gedragen met als onveranderlijke grondvorm de gesp. In deze gesp dan is het eigenlijke wapenonderscheidingsteken gevat. Het is in zilverkleurig metaal uitgevoerd voor de Huzaren van Bo-reel, de Koninklijke Marechaussee, het dienstvak der Militaire administratie, de militaire apothekers, de militaire tandartsen en de aalmoezeniers. De overige wapenonderscheidingsteken zijn in goudkleurig metaal uitgevoerd. In tegenstelling tot de zilverkleurige dienen de goudkleurige wapenonderscheidingsteken gepoetst te worden.

Deze gesp wordt op de baret gedragen op een ondergrond in de wapenkleur. Doordat de textielabrieken die het fabriceren van deze speciale ondergrond in handen hebben, overbelast zijn, zal het wel voorkomen dat men niet onmiddellijk bij het verschijnen van de gesp de beschikking zal hebben over genoemde stof.

Men wete dan evenwel dat niet slechts van de zijde van den KMG. maar door alle betrokkenen met de meeste spoed voor deze voorziening wordt geijverd.

Op de schouderbedekkingen van de veldblouse, wordt hetzelfde motief als voorkomt in het baretonderscheidingsteken in kleinere uitvoering gedragen; dus zonder de gespvorm.

Het wapenembleem zal er in belangrijke mate toe kunnen bijdragen het bewustzijn van eenheid in elk wapen of dienstvak van de Koninklijke landmacht tot uiting te brengen en te verdiepen.

d. *bijzondere onderscheidingsteken :*

Het bijzondere onderscheidingsteken dat allereerst genoemd moet wor-

den is de oranjekleurige Nederlandse leeuw, waaronder de wapenspreuk „Je maintiendrai”, te dragen op de linkerbovenmouw van de veldblouse en de overjas. Met dit onderscheidings-teken wordt de drager specifiek gekenmerkt als een lid van de Koninklijke landmacht.

Het onderscheidingsteken van de grote eenheden (b.v. het wapen van Batavia, dat aangenomen is als ken-teken van de 1e div. „7 Dec.”) wordt op de rechterbovenmouw van de veldblouse en de overjas gedragen. Over deze onderscheidingstekenen schijnen nogal eens misverstanden te bestaan. Het kan daarom nuttig zijn erop te wijzen, dat slechts grote eenheden met dit teken worden aangeduid. Zo is thans voorlopig slechts gerechtigd een dergelijk onderscheidingsteken te dragen het personeel ingedeeld bij de volgende eenheden:

1. Ministerie van Oorlog, (Rijksappel met gekruiste zwaarden)
2. Staf van de Inspecteur-Generaal (blauw kruis op geel veld met Nederlandse Leeuw)
3. 1e Divisie „7 Dec.” (Wapen van Batavia)
4. 2e Divisie (ontleend aan het wapen van J. P. Coen)
5. T. B. N. (boogschutter tussen grenspalen)
6. Bewakingsbataljons N. I. (palmtak met zwaard).

Van de overige bijzondere onderscheidingstekenen, die nog niet alle zijn vastgesteld (o.m. ontbreken nog de onderscheidingstekenen voor bijzondere vakbekwaamheid) moet thans alleen nog het O.V.W.-teken worden genoemd, dat gedragen mag worden door alle militairen behorende tot de onderdelen der Koninklijke landmacht, die zich in N. I. bevinden en aldaar aan land zijn gegaan vóór 1 Oct. 1946. Dit onderscheidingsteken is voor hen die onder zo uiterst moeilijke omstandigheden naar Indië zijn vertrokken een ereteken geworden.

Thans iets over de onderscheidings-tekenen voor de dagelijkse tenue. Dit uniform is thans voor alle militairen gelijk van model. Op de revers van de kraag worden de reeds algemeen bekende kleurige 5-hoekige patjes gedragen. De kleuren van deze patjes zijn gelijk aan de kleuren van de ondergrond van de baretgespen.

De officieren en onderofficieren boven de rang van sergeant-majoor dragen op deze patjes uitsluitend de rangonderscheidingstekenen (metalen sterren of knopen). De overige militairen dragen dit patje zonder enig onderscheidingsteken. De granaat voor de grenadiers de hoorn voor de jagers, het kruis voor de geestelijke verzorgers en de aesculaap voor de officieren van gezondheid worden dus niet meer op de patjes gedragen.

De onderofficieren beneden de rang van adjudant-onderofficier, de korporals en de soldaten der 1e klasse dragen dezelfde rangonderscheidingstekenen als op de veldtenue, doch in iets fraaiere uitvoering. Het geel of wit van de onderofficieren wordt goud of zilverdraad, terwijl de visgraat-tekening in de chevrons voor de korporals en de soldaten der 1e klasse vervalt.

Korpsonderscheidingstekenen worden op de dagelijkse tenue niet gedragen.

Wapenonderscheidingstekenen worden op de schouderbedekkingen evenals op de veldtenue, gedragen, doch in plaats van metaal nu van goud- of zilverdraad geborduurd. Zolang door gebrek aan materiaal het borduren niet mogelijk is, mogen ook de metalen wapenonderscheidingstekenen worden gedragen.

Zoals bekend is het oranje fluitkoord op de dagelijkse tenue vervallen.

Een aantal korpsen, zoals de Grenadiers, de Jagers enz., heeft omdat daartoe aanleiding was een speciaal voor het betreffende korps vastgesteld wapenembleem.

Overigens worden, op enkele uitzonderingen na, op deze tenue dezelfde bijzondere onderscheidingsteken gedragen als op de veldtenue.

Bepaald is thans dat de rangonderscheidingsteken op de *zomertenu* voor alle rangen gedragen worden op de schouderbedekking. Op de schouderbedekkingen van het overhemd wordt een z.g. schouder-schuifpassant aangebracht, waar het zelfde patje, als dat wat op de revers van de dagelijkse tenue voorkomt, is aangebracht. De officieren en onderofficieren boven de rang van sergeant-majoor dragen op dit patje dezelfde rangonderscheidingsteken als op de dagelijkse tenue. De onderofficieren beneden de rang van adjudant-onderofficier, de korporaal en de soldaten der 1e klasse dragen op dit patje een rechte chevron-band van hetzelfde materiaal vervaardigd als de chevron, welke door hen op de dagelijkse tenue wordt gedragen.

Tot slot nog enkele opmerkingen. Het uitvoeren van deze onderschei-

dingsteken kost evenals alles wat de opbouw van leger en vloot betreft, veel tijd. Thans is slechts een klein gedeelte van de nieuwe onderscheidingsteken beschikbaar. Maar men weet hoe hetgeen, dat op het ogenblik nog in aanmaak is, worden zal.

Het wordt nu noodzakelijk (afgezien van het ondisciplinaire karakter wat dergelijk handelen heeft) dat er nauwlettend op wordt toegezien en aan wordt medegewerkt, dat allereigen bedachte revolutielegerbedenksels en fantasieën in kleding en onderscheidingsteken zullen verdwijnen (b.v. de fluitkoordenfantasie in allerlei kleuren, de dracht der zwarte dassen of van onderscheidingsteken van afwijkende kleur en model).

Wanneer men in deze zin zal trachten reeds naar het uiterlijk begrip voor tucht-en eerbied voor het voorgeschrevene te demonstreren, zal dit ongetwijfeld ook van positieve invloed blijken te zijn op het innerlijk. Want tussen innerlijk en uiterlijk bestaat wel degelijk een krachtige wisselwerking.

Uit de

BUITENLANDSCHE VAKPERS

Door ontploffing in te drijven aardboor

THOMAS L. CANNON beschrijft in „The Blast-Driven Earth Rod” een eenvoudige aardboor, welke door middel van ontploffing in de bodem wordt gedreven. In beginsel bestaat deze aardboor uit een omstreeks twee meter lange ijzeren staaf van ruim 3 cm dik, waarop een kruitkamer in de vorm van een holle cylinder met kegelvormig bodemstuk wordt geplaatst. Deze cylinder is ongeveer 10 cm wijd en 40 cm diep en wordt voor een deel gevuld met een voortdrijvende springstof (buskruit, ammonal) en overigens met aangestampt zand. De staaf heeft een losse punt van bijna 4 cm dik. Met één ontploffing kan de staaf tot ongeveer 2 meter in de grond worden gedreven. De grootte van de lading wordt geregeld naar de grondsoort en de te bereiken diepte. De staaf kan gemakkelijk worden uitgetrokken, de losse punt blijft dan in de bodem achter. In de 4 cm wijde holte kan men met een insteekijzer een ongeveer 15-voudige streng slagkoord inbrengen. Door deze te laten springen, verwijdt de holte zich tot omstreeks 30 cm. Een nog wijdere holte kan men in twee etappen verkrijgen.

Op deze wijze maakt men met deze eenvoudige, draagbare aardboor in korte tijd gaten voor het plaatsen van b.v. telefoonpalen en mijnkamers voor het maken van coupures in dijken of wegen of voor het vernielen van landhoofden, en zulks sneller dan b.v. met een gewone aardboor of met de z.g. kwetseruitrusting (Camouflet Equipment).

In een speciaal blok geplaatst, kan de kruitkamer gebruikt worden voor het inheien van niet te zware palen en jukken, waarbij de kop niet — als bij inheien met de hand — wordt stukgeslagen. Het trekken van ingeheide palen wordt vergemakkelijkt door eerst langs de palen, met de boor in kwestie een holte in de grond te „schieten”. Door de kruitkamer omgekeerd langs de schuin gestelde staaf te hangen, kan daarmee een 3 mm dikke kabel, over een afstand tot 200 m toe, worden uitgeschoten, waarbij het uiteinde zich, door het indringen van de weggeschoten kruitkamer in de bodem, vanzelf verankert. Op deze wijze kan het werktuig dus ook gebruikt worden om b.v. een eerste verbinding over een rivier tot stand te brengen.

The Military Engineer December 1946.

De Wapendirecteuren delen U mede:

In deze rubriek zullen in den vervolge maandelijks worden opgenomen mededelingen, kennisgevingen en overige berichten, welke de Wapendirecteuren onder de aandacht willen brengen van de officieren van het betreffende wapen.

ARTILLERIE

Reorganisatie van het wapen der Artillerie

De regimenten Veld-Artillerie 1, 2, 4, 7 en 9, alsmede de 4 regimenten Pantserafweerartillerie en de 3 regimenten Luchtdoelartillerie zullen dit jaar geen dienstplichtigen meer opleiden. 3, 5, 6, 8 R.V.A. en het Artillerie Meetregiment zullen de enige regimenten zijn die personeel in opleiding hebben. De dislocatie der regimenten zal als volgt zijn:

- 1e Artillerie Brigade, Staf te Ede.
1, 2, 4 R.V.A.; 1 R. P.A.A., 1 en 3 R.Lu.A. te Ede.
- 2e Artillerie Brigade, Staf te Zwolle.
3, 5, 6 R.V.A.; 2, 3, R.P.A.A. te Wezep.
- 3e Artillerie Brigade, Staf te 's-Hertogenbosch.
7, 9 R.V.A. te Bergen op Zoom.
8 R.V.A. te Deventer.
4 R.P.A.A. en 2 R. Lu., A. te 's-Hertogenbosch.

Artillerie Meetregiment te Amersfoort.

De dislocatie der scholen wordt als volgt: Artillerieschool te Legerplaats bij Oldebroek; S.R.O.A., Kadernschool Luchtdoelartillerie en kadernschool Pantserafweer artillerie te Breda; Kadernschool Veldartillerie te Ermelo.

De regimenten die geen personeel opleiden zullen worden samengesteld uit een kleine kern beroepspersoneel, belast met beheer en onderhoud van het materieel en een mobilisatie-bureau, belast met de registratie van het personeel.

Resultaten officiers en onderofficiersopleiding.

Begin Februari eindigden aan de S.R.O.A. en aan de kadernscholen der Artillerie de cursussen voor het personeel, afkomstig uit lichte 1946. Er slaagden:

- 78 man voor kornet der Veldartillerie.
- 29 " " " " Pantserafweerartillerie.
- 40 " " " " Lichte Luchtdoelartillerie.
- 133 " " dpl. wachmeester der Veldartillerie.
- 95 " " " " Pantserafweerartillerie.
- 108 " " " " Lichte Luchtdoelartillerie.

Voorts slaagden aan de S.R.O.A. (lichtdoelklasse) en aan de kadernschool Luchtdoelartillerie resp. 7 man voor kornet en 18 man voor dpl. Wachmeester van het personeel der luchtsrijdkrachten, dat op deze scholen is opgeleid voor de afdeling luchtdoelartillerie van het Commando Luchtvaarttroepen.

Instructeurs Artillerie op motoraffuit.

In 1947 zal aan de Artillerieschool een aanvang worden gemaakt met de opleiding van instructeurs voor de Artillerie op motoraffuit. Daartoe is aan genoemde school een kleine oefeneenheid artillerie op motoraffuit geformeerd.

Herscholing smeden= bankwerkers.

Er is een aanvang gemaakt met de herscholing van de smeden-bankwerkers van 1940. Tegelijkertijd worden de hoefsmeden omgeschoold tot smid-bankwerker. De herscholing c.q. omscholing vindt plaats aan de Centrale Werkplaats, Kromhoutkazerne te Utrecht en wel in groepen van 6, t.w. 4 smeden-bankwerkers en 2 hoefsmeden. Voor de smeden-bankwerkers duurt de cursus ongeveer 1 maand, voor de hoefsmeden belangrijk langer. De tweede cursus is aangevangen op 21 April j.l.

PIONIERS

Ter inleiding

Uit de aard der zaak is het bij de Pioniers gemakkelijker om het gehele Wapen te bereiken, dan bij Wapens van grote omvang. Zoals dikwijls het geval is, liggen ook hier de omstandigheden voor kleine Wapens anders dan die van hun grote collega's.

Niettemin wordt deze rubriek dankbaar aangegrepen, om daarin in het bijzonder de Officieren, die bij de Pioniers zijn ingedeeld, op de hoogte te brengen van en te interesseren in vakonderwerpen, die buiten de dagelijkse gezichtskring of gedachtengang van de meeste lezers liggen. Het ligt geenszins in de bedoeling die onderwerpen daarbij uitputtend te behandelen.

Getracht wordt de rubriek mede te gebruiken voor publicaties betreffende de werkzaamheden, die thans door Pioniertroepen, afkomstig van de K.N.L., dikwijls onder buitengewoon moeilijke omstandigheden worden verricht.

Hieraan hecht ik zeer veel waarde, niet alleen uit praktische overwegingen — immers helpen dergelijke artikelen een indruk te vestigen omtrent de richting, waarin de oefeningen moeten worden gedirigeerd — maar nog belangrijker is, dat daardoor de band en het medeleven met die eenheden worden versterkt. Om tot dergelijke publicaties te geraken, zijn de nodige stappen gedaan.

Dezer dagen verscheen een smakelijk uitgevoerde prent in kleuren, van de nieuwe onderscheidingstekenen der verschillende Wapens. Voor de Pioniers is, ik ben er van overtuigd tot ieders genoegen, als teken vastgesteld, de sappeurshelm op elkaar kruisende schop en pikhouweel, het embleem, dat op de toegangspoort tot de Kromhoutkazerne te Utrecht aangeeft, dat deze kazerne gebouwd werd voor het toenmalige Regiment Genietroepen.

Zeker zal thans iedere belanghebbende de dag verbeiden, waarop hij het embleem niet meer alleen op de plaat, doch ook in natura kan bewonderen.

Deze zwerige sappeurshelm komt niet alleen voor in het onderscheidingsteken der Pioniers, doch ook in dat van de Dienst der Genie, de Verbindingsstroepen en de Pontonniers, daarmede demonstrerende, dat die onderdelen nauw aan elkaar verwant zijn.

Zoals bekend is, werd na wereldoorlog II de organisatie van het toenmalige Wapen der Genie, dat voordien in hoofdzaak bestond uit de Staf der Genie, de Regimenten Pioniers, Verbindingsstroepen, Verlichtingstroepen, Pontonniers en Torpedisten ingrijpend gewijzigd.

Elk bindend element tussen (om ons te beperken tot de delen, die ons hier interesseren) Dienst der Genie, Regiment Pioniers en Regiment Pontonniers heeft opgehouden te bestaan. Dit verband is althans niet groter dan tussen b.v. Cavalerie en Uitrustingstroepen.

Dit merkwaardige feit vraagt om een naderè beschouwing.

Het vóór 1940 bestaande verband is langzamerhand gegroeid. In 1821 werd het Korps Mineurs en Sappeurs (te vergelijken met het tegenwoordige Regiment Pioniers) verenigd met het Korps Ingenieurs, waarvan het arbeidsveld, in sterk gewijzigde vorm, is overgegaan in dat van de Dienst der Genie. Dit huwelijk was gedeeltelijk een mariage de raison. Mag men „de Korte Schets der Geschiedenis van het Korps Militaire Ingenieurs” (1879) geloven, dan kwam deze fusie tot stand „niet slechts in het belang van de dienst; maar ook in dat van de officieren bij de Mineurs en Sappeurs, die van het genot van bevordering bijna geheel „verstoken waren.”

De verbintenis met de Pontonniers was meer recent en eerst in October 1927 tot stand gekomen; deze stap was bedachtzaam en welberaden genomen. In hun in 1899 uitgegeven Leerboek der Tactiek schreven *Hoogeboom* en *Pop* reeds dat de arbeid der Pontonniers „nauw verwant was aan die der veldgenietroepen”.

Voor 1940, toen het arbeidsveld van het toenmalige Wapen der Genie zowel het terrein van de Pioniers, Pontonniers, van de Verbindingstroepen en Zoeklichttroepen als van de Dienst der Genie besloeg, werd vrijwel algemeen gevoeld, dat deze delen te uiteenlopende gebieden van de militaire techniek omvatten om in één Wapen te worden samengebundeld.

Het kon dan ook niet anders, of de Regimenten Pioniers, Verbindingstroepen en Verlichtingstroepen hadden, hoewel alle drie opgenomen in de Brigade Genietroepen een vrij zelfstandige status. Het Regiment Verlichtingstroepen stond zelfs niet meer onder de bevelen van de Inspecteur der Genie.

De afsplitsing van Verbindingstroepen en Verlichtingstroepen is dan ook door insiders bijna algemeen als de juiste oplossing aangevoeld.

Zij heeft in de gelederen der insiders geen plotselinge schok veroorzaakt. Twintig jaren geleden (in de *Militaire Spectator* 1927) werd deze kwestie voorbereid; wij verwijzen naar de uitvoerige gedachtenwisselingen, waartoe deze kwestie destijds aanleiding gaf.

Trouwens de taal, die betreffende dit vraagstuk in de Buitenlandse Legers werd gesproken, was duidelijk. Zowel in Engeland (sedert 1922) als in Amerika en Duitsland vormden de Verbindingstroepen een afzonderlijk Wapen. Zoeklichttroepen waren òf bij de luchtdoelartillerie ingedeeld òf vormden een onderdeel van het Luchtwapen.

Zoals hiervoren vermeld heeft dit splitsingsproces zich niet beperkt tot afscheiding van Verbindings- en Zoeklichttroepen, maar is ook de rest van het Wapen in drie delen (Dienst der Genie, Veldleger-pioniers, Etappe-pioniers) uiteengevallen.

Er zijn verschillende redenen aanwezig, om thans niet een eventuele wenselijkheid van fusie tussen Pioniers en Dienst der Genie te bespreken, zodat wij ons beperken tot de Veldleger- en Etappe-pioniers.

De pionier vertoont zich op het gevechtveld in tal van vormen, variërend van de soldaat, die met bijzondere wapens vijandelijke hindernissen overwint en de beweging der eigen eenheden in gang houdt, tot de soldaat, die in het achterland grote maskeringswerken uitvoert, spoorwegbruggen bouwt of vliegvelden aanlegt. De eerste is de gevechts- of stormpionier; de andere, die men etappe-

pionier zou kunnen noemen, de constructeur. Daartussen liggen tal van overgangsvormen; dat dit het geval moet zijn, kan blijken uit het feit, dat grote legers zeker een 50-tal verschillende soorten pioniers in hun organisatie kennen.

In de laatste 5 jaren vóór 1940 ontstond een sterke tendenz om op de infanteristische capaciteiten van de pionier het hoofdaccent te leggen. De stelling, dat de „pionier was de infanterist, die vecht met technische hulpmiddelen”, een overigens aan de Duitse literatuur ontleende formule, een soort super-infanterist was niet van de lucht. Het is zeker, dat deze gedachte ontstond onder invloed van de toenmalige internationale omstandigheden en in het bijzonder van de wijze, waarop in Duitsland in het destijds nieuw gevormde leger de opleiding van de pionier plaats vond. De training van deze pionier was in de eerste plaats gericht op het buiten gevecht stellen van vijandelijke versterkingen, in het bijzonder van kazematten. De aan wereldoorlog II voorafgaande jaren kenmerkten zich nl. door het op een geweldige schaal, bouwen van duurzame versterkingen. Er bestond derhalve zekerheid, dat bij de aanval permanente versterkingen zouden moeten worden bestreden, en dit maakte het nodig, dat over een wapensoort werd beschikt, die de hulpmiddelen bediende om dergelijke weerstanden op de kortste afstanden op te ruimen. Daarom werd de Duitse pionier bewapend met vlammenwerpers gestrekte en geconcentreerde ladingen, holle ladingen, nevelkaarsen, rookbuizen.

Deze taak werd verruimd door opdrachten tot het overwinnen van hindernissen in de meest uitgebreide zin. Deze pionier was dus de „wegbereider”.

Ofschoon de pionier in deze vorm zeer aantrekkelijk was, zo zou het voor 1940 toch niet gerechtvaardigd geweest zijn om voor de Nederlandse verhoudingen deze soldaat te kopiëren. Aan de sappeur in deze vorm bestond geen behoefte; een dergelijke pionier zou vóór 1940 niet gepast hebben in het toenmalige leger met zijn zeer beperkte strategische doelstelling.

Het zou geen zin hebben gehad om een pionier als aanvalssoldaat à outrance op te leiden voor een leger, dat overigens in al zijn geledingen op de verdediging was ingesteld.

Door wie werden nu de meer technische pionierswerkzaamheden in het Duitse Leger uitgevoerd? Hiertoe beschikte men, in zeer vereenvoudigde vorm voorgesteld, over Bau-Bataillone en de „Organisation Todt”.

Tussen de eigenlijke pioniers en de beide laatstvermelde organisaties bestond aanvankelijk geen verband. In November 1944 vond echter een wijziging in de organisatie plaats, waarbij de General der Pioniere und Festungen niet meer bij het veldleger, maar bij het Oberkommando des Heeres werd ingedeeld. Als gevolg daarvan kwamen onder diens bevelen te staan de Inspekteur der Pioniere, de Inspekteur der Festungen en de Inspekteur der Baupioniere.

Blijkbaar werd, na een aanvankelijke splitsing, behoefte gevoeld aan een coördinerend orgaan voor alle pionierwerkzaamheden, van die van de stormpionier af tot aan die van de burger, die civieltechnische arbeid in militair verband verricht, toe.

Hoe was de kwestie aan Engelse en Amerikaanse zijde geregeld? Een principieel verschil met de Duitse regeling bestond hier, dat reeds in vreedstijd het arbeidsveld van de Engelse sappeur en de Amerikaanse engineer alle kanten van het militaire civiel-technische vak omvatte. Vooral in de Ver. Staten is dat arbeidsgebied van een waarlijk Amerikaanse omvang, doordat ook, wat wij zouden noemen de Rijkswaterstaat, en de Topografische diensten tot het Corps of Military Engineers behoren. Bij de voorstudies voor de landing in Normandië werd b.v. behalve van Engelse experts, gebruik gemaakt van de Amerikaanse Engineer

Beach Erosion Board en van de „Board of Engineers for Rivers and Harbours”, beide apparaten, die in vreedstijd ressorteren onder de Engineer-in-Chief.

Einde 1943 werden in de V. St. de Spoorwegtroepen gerangschikt in het Transportation Corps. Desniettemin vertoont ook thans nog het arbeidsveld der Amerikaansche engineers een bijna universeel karakter, dat in geen enkel Leger zijn weerga vindt.

Anderzijds waren de controversen in deze legers tussen de verschillende soorten sappeurs en engineers minder groot dan in het Duitse leger, omdat althans in de vooroorlogse en de eerste oorlogsjaren de tegenhanger van de Duitse aanvalspionier ontbrak. De geallieerde pionier is veel meer constructief georiënteerd dan zijn Duitse tegenstander. Op het eerste gezicht zou, afgaande op de naam, wellicht geconcludeerd worden, dat de Amerikaanse „Combat engineer” een equivalent vormt van de Duitse pionier, doch dit is geenszins waar.

Later werd de geallieerde legerleiding voor het vraagstuk gesteld op welke wijze een zwaar versterkte stelling als de Atlantikwall en daarna de Westwall moest worden bestormd. In het bijzonder kwam daarbij het probleem naar voren: op welke wijze moeten de hindernissen van een moderne duurzame stelling worden overschreden? Dit vraagstuk werd acuut, nadat bij de landing in Dieppe meer inzicht was verkregen in de aard der hindernissen en gebleken was, dat het opruimen of overbruggen daarvan alleen mogelijk zou zijn, indien pioniers dit beschermd door een pantser konden uitvoeren. De oplossing werd o.a. gevonden in de oprichting van Assault Regiments R.E. Ook deze troepen zijn niet analoog met de Duitse Sturmpionier; zij werden uitgerust met omgebouwde Churchill-tanks en komen dus het meeste overeen met de Pantserpionier. Uit de geschiedenis van een dier Assault Regiments (later omgedoopt tot Armoured Engineers) blijkt, dat, als de Atlantikwall eenmaal doorbroken is, zij voor werkzaamheden worden gebruikt, die niet dan in zeer verwijderd verband staan tot de aanvaankelijke opdrachten.

Gezien de reeds in vreedstijd bestaande toestand en het minder geaccentueerd zijn der tegenstellingen dan in Duitsland, valt het niet te verwonderen, dat ook in de Engelse en Amerikaanse organisatie slechts één Engineer-in-Chief resp. Chief of Engineers bestaat.

Wij komen derhalve tot de conclusie, dat de zich in Nederland ontwikkeld hebbende toestand, waarbij tussen Dienst der Genie, Pioniers en Etappe-pioniers geen organisatorisch verband aanwezig is, in de grote buitenlandse legers geen analogon vindt. Het merkwaardige geval doet zich integendeel voor, dat, terwijl in de legers van grote omvang, waar elk der drie vorenbedoelde delen op zichzelf nog dermate uitgebreid kunnen zijn, dat zij bestaansmogelijkheid hebben, aldaar een ver doorgevoerde coördinatie plaats vindt, terwijl in het veel kleinere Nederlandse leger a.h.w., om in de stijl van de tegenwoordige tijd te blijven, een soort atoomsplitsing heeft plaats gevonden.

Is het arbeidsveld van de pionier in het algemeen, en dat van de Nederlandse genist in het bijzonder, als gevolg van wereldoorlog II, in die mate vergroot, dat een dergelijke splitsing gewenst is?

Wij maakten reeds melding van de pantserpioniers. Daarnaast brachten de behoeften van het Luchtwapen met zich mede, dat vliegveldbouwtroepen werden geformeerd. Een variant op deze troepen vormen de door de lucht vervoerde vliegveldpioniers, die vooral in Birma hun bestaansrecht hebben bewezen.

Overigens hebben de tientallen verschillende soorten pioniers, die in de afgelopen oorlog hebben gewerkt, ook hun opwachting reeds gemaakt in 1914-'18.

Dit is merkwaardig omdat de laatste oorlog een totaal ander karakter had dan de loopgravenstrijd van 1914-'18. De conclusie is gerechtvaardigd dat de oude organisaties voldoende soepelheid boden om ook aan de nieuwe behoefte te voldoen. Men krijgt zelfs de indruk, dat, zeker aan Duitse zijde, de specialisatie in de laatste oorlog minder ver was doorgevoerd dan gedurende wereldoorlog I.

Wel zijn de accenten geheel anders gelegd. Zo is de bewapening aanzienlijk verruimd, alle onderdelen zijn gemotoriseerd (in Duitsland is dat, vermoedelijk wegens de noodzaak van beperking van het benzinegebruik, nooit volledig doorgevoerd); zonder interne draadloze verbindingen zijn tegenwoordige pioniersonderdelen niet denkbaar.

Bovenal vallen echter op:

a. de toepassing van zware bruggen op een schaal, die vroeger voor ondenkbaar gehouden werd; het bouwen van een 70 tons-brug vormt volstrekt geen uitzondering. Nog zwaardere bruggen zijn in de toekomst nodig; het is zeker, dat zij ook zullen worden geconstrueerd. Bovendien bestaat de tendenz om bij het bouwen hoe langer hoe meer van mechanisch gereedschap in plaats van handkracht gebruik te maken; thans vraagt de militaire brugslag nl. nog te veel personeel. Alleen op deze wijze is het mogelijk om een fantastische prestatie als het slaan van een 40 tons-brug over de Rijn binnen de 8 uren, zoals geschied is door de Amerikaanse engineers, te leveren.

Terwijl vroeger het slaan van zware bruggen feitelijk alleen op het programma stond van de spoorwegpionier, moet thans ook de divisiepionier daarmee vertrouwd zijn. Daardoor is het verschil tussen beide soorten pioniers vervaagd. Na afloop van de veldtocht in N.W.-Europa schrijft de Chief Engineer van de 21e Legergroep: „Transportation units (d.z. spoorweg-troepen) were employed on the semi-permanent Road bridges over the Rhine and there is no reason why Field Companies should not be used to supplement the Transportation Units on railway construction.”

En als door Amerikaanse troepen bij die veldtocht drie spoorwegbruggen over de Rijn worden geslagen (voortreffelijke militair-technische prestatie van de hoogste orde), dan komen daarbij zelfs speciale spoorwegpioniers nauwelijks te pas.

b. een ruime toebedeling van mechanisch gereedschap (bulldozers, angledozers, graders, scrapers, walsen, enz.). Dit gereedschap is ingedeeld bij pionieronderdelen op alle niveau's. Zonder dit materieel is de pionier een hoogst belangrijke fase achteruitgesteld.

Vooraf bij de Wegentropen en de Vliegveldbouwtroupen vinden dezelfde soorten mechanisch gereedschap toepassing. Tussen beide laatstvermelde troupen bestaat dan ook geen essentieel verschil. Wegentropen worden herhaaldelijk gebruikt voor het aanleggen van vliegvelden.

Zelfs Veldlegercompagnieën worden met dergelijke opdrachten belast. Het bouwen van startbanen in Patenga ¹⁾ (Birma) b.v. geschiedt door:

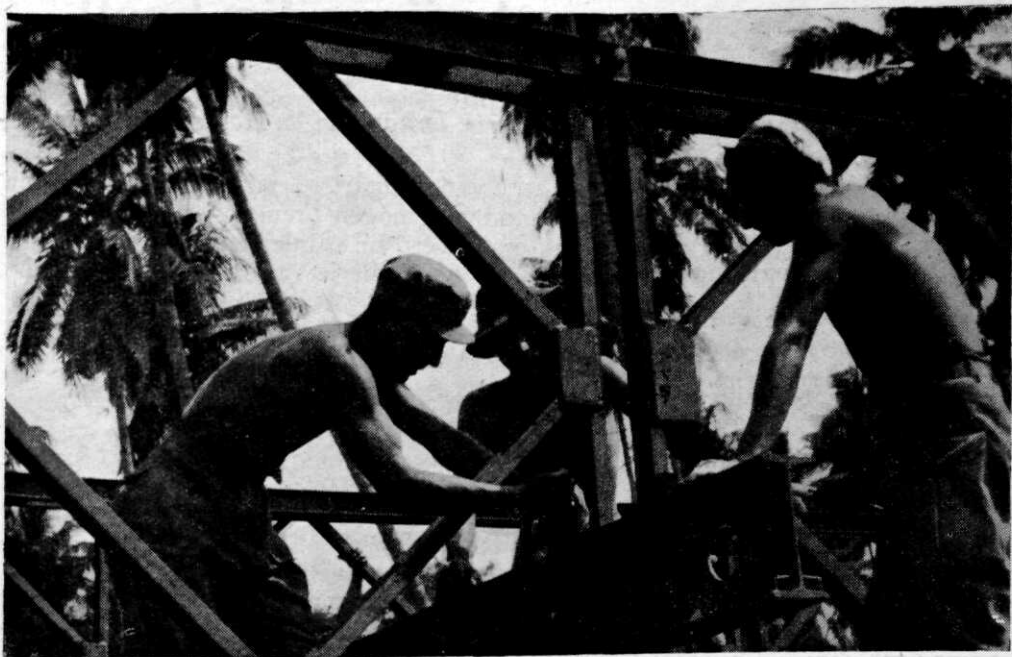
een Pionierbataljon met 2 compn.pioniers, 4 compn.werktroupen en 600 inheems.

Gebruikt worden o.a.: 5 excavateurs;
8 steenbrekers;
smalpoormaterieel, waarbij o.a. 7 diesellocomotieven;
40 betonmolens.

¹⁾ Zie R.E.J. Maart 1946.

De 1e Veldcompagnie Genietroepen bezig met het bouwen van een 1—1 Baileybrug in de Djakarta-weg te Batavia. — De ploegcommandant geeft aanwijzingen bij het aanbrengen van een raam.

De dwarslegger wordt vastgeklemd.

En bij een dergelijk werk ter zelfde plaatse werden in de strijd gebracht :
1 Pioniercomp, 1 Peloton Mechanische Uitrusting en 2 compn. werktroepen,
die o.m. gebruikten :

15 scrapers en
4 graders.

We komen derhalve tot de conclusie, dat in verschillende opzichten ten aanzien van opdrachten en uitrusting de accenten weliswaar verlegd zijn, doch dat *in het buitenland de sterke tendenz bestaat om de verschillen tussen de diverse soorten pioniers te vervagen.*

Het is nodig dit vraagstuk ook voor Nederlandse verhoudingen te bezien.

Een coördinering van Veldlegerpioniers en Etappe-pioniers (incl. ev. Vliegveldbouwtroepen voor het geval deze wellicht tot de Luchtvaarttroepen zouden komen te behoren) lijkt, gezien de buitenlandse ervaringen, noodzakelijk.

Aan deze kwestie zitten uit de aard der zaak mede vraagpunten van personeelsvoorziening, die wij hier niet zullen bezien, vast.

En wat de oefeningen betreft, beperken wij ons tot de opmerking, dat er personeel van alle soorten pioniers moet geoefend worden als machinist van mechanisch gereedschap, doch dat aan het oprichten van meer dan één opleidingsschool — waartoe een gescheiden commandovoering der pioniers zou kunnen leiden — in Nederlandse verhoudingen vanzelfsprekend niet kan worden gedacht. de W.

Geef de Infanterie wat zij nodig heeft

door A. R. H. PINO,

*Majoor der Artillerie, leraar aan de Hogere Krijgsschool **

In een artikel in De Militaire Spectator van Januari 1947 heb ik de vraag van de artillerie om raketten onder uw aandacht mogen brengen ; thans wil ik een voor de infanterie m.i. zeer belangrijk onderwerp bij u inleiden, zij het dan ook, dat dit in de toekomst zeer zeker ook voor de artillerie van belang zal zijn, nl. :

De terugstootloze vuurmond (TLV)

Algemeen.

De infanterie beschikt thans voor haar antitankverdediging over :

1. de granaatwerper tp,
2. de 5,7 pag,
3. de 8 A.Tk.

De voornaamste eisen aan een dergelijk wapen te stellen zijn :

1. een zeer *lichte constructie*, zo mogelijk door de man zelf te dragen ;
2. een groot *doordringingsvermogen*, waarvoor een grote uitwerking van het enkele schot gewenst is ;

*) De redactie moge er wellicht ten overvloede op wijzen, dat de in dit artikel getrokken conclusies uitsluitend voor rekening van de schrijver komen.

3. een grote beweeglijkheid, waardoor het de infanterie door elk terrein kan volgen ;
4. een *eenvoudige bediening* moet mogelijk zijn.

Beschouwen we in verband hiermede de thans beschikbare wapens, dan komen we tot de volgende conclusies :

1. de granaatwerper t p : (PIAT, Bazooka, Panzerschreck, Panzerfaust)
 - a. een zeer lichte constructie ;
 - b. voldoende doordringing ; echter uitsluitend op korte afstand ;
 - c. door de man zelf te dragen ;
 - d. een voor de bediening hinderlijke terugstoot ;

Zelfs voor de kleinste infanterieonderdelen een zeer bruikbaar wapen voor de nabijverdediging.

2. de 5,7 pag : (6 pounder)
 - a. een zware constructie ; te zwaar voor een beweeglijk gebruik door de infanterie waardoor het ongemerkt naderen van een vastgesteld doel onmogelijk is ;
 - b. een te gering doordringingsvermogen ; zelfs nog bij gebruik van een speciaal pantserprojectiel, de zg. APDS (armour piercing discarding sabot) ;
 - c. onvoldoende beweeglijkheid en niet onmiddellijk vuurbereid ;
 - d. de bediening is weliswaar eenvoudig, doch het onderhoud vergt veel zorg.

In verband met de tegenwoordig gebruikte zware pantsers *o n g e s c h i k t* als antitankwapen voor de infanterie.

3. de 8 A.Tk : (17 pounder)

gemotoriseerd :

- a. zwaar ;
- b. een voldoende doordringing tot op 1000 m ;
- c. onvoldoende beweeglijkheid en niet onmiddellijk vuurbereid.
- d. bediening als de 5,7 ;

Een zeer goed antitankwapen, *mits tijdig in stelling.*

gemechaniseerd :

- a. zeer zwaar ;
- b. doordringing als de gemotoriseerde vuurmond.
- c. grote beweeglijkheid in elk terrein ;
- d. bediening als de gemotoriseerde vuurmond ; het moreel is in moeilijke omstandigheden over het algemeen hoger door een betere pantsering.

Een zeer goed antitankwapen, vooral als een snel in te zetten reserve of voor het vormen van een pantserafweerfront door de DC. De infanterie vraagt echter een zeer licht wapen, dat in voorkomend geval door maximum twee man te dragen is, dat een werkzame dracht heeft van ca 500 m en een voldoende uitwerking heeft voor het doorboren van de bestaande pantsers van ca 16 cm dikte. Een ook maar enigszins aanvaardbare oplossing van dit probleem is echter met de normale vuurmondtypes niet te bereiken en het is niet waarschijnlijk, dat dit met behulp van raketten of radiogecontroleerde projectielen wél het geval zal zijn.

Thans is men het „ideaal” zeer nabij door de constructie en de invoering van terugstootloze vuurmonden.

De wens voor de invoering van een dergelijk wapen werd het eerst geuit door de luchtmacht, speciaal voor het bestrijden van gepantserde doelen op de grond, waarvoor een groot kaliber nodig was. Daar zelfs bij het schieten met verscheidene mitrailleurs van een vliegtuig uit snelheidsverlies optreedt, is het duidelijk, dat een invoeren van grote kalibers van het normale type, met als consequentie een grote gewichtstoename door rem- en vooruitbrenginrichting, voor vliegtuigen onmogelijk is.

Proeven met terugstootloze vuurmonden in vliegtuigen zijn reeds in 1935 begonnen, doch hebben voornamelijk door het gevaar van de uitstromende gassen van hoge temperatuur, geen goed resultaat gehad en daarom heeft men hier de raketten toegepast.

Oorspronkelijk bedoeld als een nieuw antitankwapen zijn de terugstootloze vuurmonden in de laatste oorlog op de grond voor het eerst door de Amerikanen in 1944 op Okinawa en daarna door de 17e Amerikaanse Luchtlandingsdivisie bij de Rijnovergang in 1945 te Wezel gebruikt en zij vergrootten de vuurkracht van de man zelf aanzienlijk.

Het succes overtrof alle verwachtingen, niet alleen tegen vechtwagens doch ook tegen de Japanse en Duitse kazematten.

De techniek van deze wapens bevindt zich thans in het praktische stadium; Amerika heeft de RCL (*recoilless guns*) reeds in haar infanterie-organisatie opgenomen, terwijl Engeland dit voorbeeld ongetwijfeld binnen afzienbare tijd zal volgen.

De tegenwoordige Amerikaanse modellen van de ingenieurs Musse, waarvan de gegevens hieronder volgen, zijn echter beter dan de Engelse.

GEGEVENS KALIBER	5,7 RCL	7,5 RCL
Max dracht AP	4200 m	3500 m
Max dracht HE	—	6900 m
Doordringing op 500 m	16 cm	16 cm
V.	400 m/sec.	350 m/sec.
Projectiel	1,3 kg	6,4 kg
Totale gewicht	20 kg	50 kg
Lengte	120 cm	160 cm
Affuit	—	drievoet
Opzet	voor directe richting	30 kg
Bediening (met munitie- dragers)	2	voor directe en indirecte richting 5

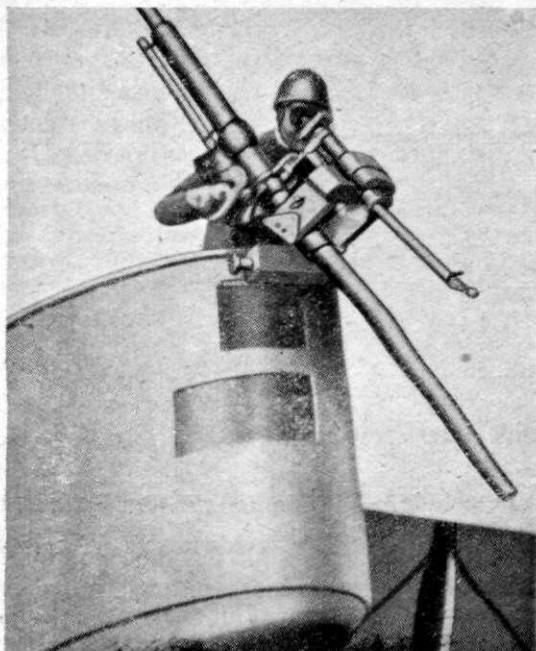
Techniek.

I. Het principe.

Een normale vuurmond loopt terug door het principe van Newton's derde bewegingswet, nl. actie = reactie, waardoor enerzijds het projectiel vóóruit en anderzijds het kanon achteruit gedrukt wordt.

Ten einde deze terugloop te remmen en de vuurmond daarna weer in de normale stand te brengen is een ingewikkelde en zware constructie nodig.

We zouden de terugloop kunnen elimineren door het naar achteren verschieten van een tweede projectiel van hetzelfde gewicht en met gelijke snelheid, waardoor de krachten van de terugloop door beide schoten met elkaar in evenwicht zullen zijn (afb. 1).

Afb. 1. Amerikaans proefmodel

De affuit moet slechts sterk genoeg zijn om het kanon met de opzet te dragen en om eventueel als transportmiddel te kunnen dienen; voor een 7,5 TLV is een drievoetaffuit van een zware mitrailleur reeds voldoende, terwijl de 5,7 TLV zelfs zonder deze van de schouder verschoten kan worden.

3. Het kanon.

Een andere eigenschap van dit type is de in verhouding tot de huls zeer grote verbrandingskamer (zie afb. 2), waardoor een hoge gasdruk in de huls verkregen kan worden bij een betrekkelijk lage druk in de kamer.

Hierdoor verkrijgen we ook een regelmatig toenemende versnelling van het projectiel in de loop in plaats van de zeer grote plotselinge versnelling bij de normale vuurmond en is dus ook een *veel lichtere kanonconstructie mogelijk*.

Tevens kunnen we door deze lagere gasdruk volstaan met een dunnere projectielwand, waardoor een grotere springlading gebruikt kan worden.

De aan de achterzijde door uitlaatbuizen ontsnappende gassen hebben geen nuttig effect op het projectiel zelf, doch dienen slechts voor het in evenwicht brengen van de krachten.

Ongeveer $\frac{4}{5}$ deel van de lading wordt echter op deze wijze verbruikt, zodat *slechts $\frac{1}{5}$ als voortdrijvende lading beschikbaar* is en dus, ten einde hetzelfde resultaat te verkrijgen als een normale vuurmond, de totale lading aanzienlijk vergroot moet worden.

4. De huls.

De stalen huls is van een speciale constructie; de zijkanten zijn van openingen

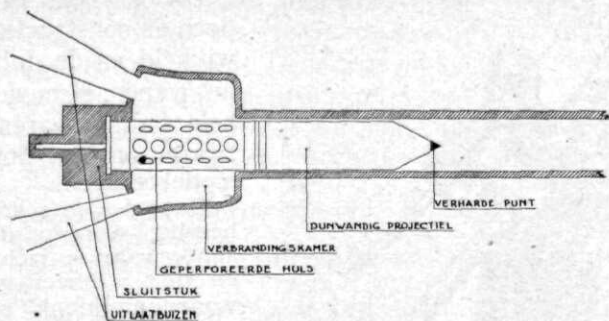
Dit is reeds in 1930 beproefd, doch de constructie bleek zeer ingewikkeld en de dubbele lengte van het wapen, alsmede de nodige dubbele lading waren voldoende bezwaren om het proefmodel, proefmodel te laten.

Daar $k = m \cdot a$ kan hetzelfde ook bereikt worden door de „m” in achterwaartse richting zeer klein en de „a” zeer groot te maken, waardoor de „k” constant blijft en de terugloop wordt opgeheven. Bij de terugstootloze vuurmond wordt dit verkregen door aan de achterzijde gas met grote snelheid te laten ontsnappen, dus: *een minimum „m” en een maximum „a”*.

2. De affuit.

Door het afwezig zijn van de terugloop kan de *affuitconstructie aanzienlijk lichter* worden.

In Amerika heeft men hiervoor reeds met veel succes gebruik gemaakt van duraluminium.

Afb. 2.

voorzien (zie afb. 2), die aanvankelijk afgesloten zijn door een dun-koperen omhulsel van 0,4 mm dikte :

- a. dit verzekert *volledige ontsteking* van de gehele lading ; indien dit niet het geval is, zijn goede ballistische resultaten onbereikbaar.
De tijdelijke afsluiting veroorzaakt tot op het ogenblik dat het omhulsel scheurt een gasdruk van 40 kg/cm² en dit is voldoende voor een volledige ontploffing van het cordiet op het moment, dat het projectiel uit de huls gedrukt is.
- b. het zorgt voor een *waterdichte afsluiting*, hetgeen vooral in de tropen van belang is.
Ondanks dit omhulsel is verpakking in gesoldeerde blikken aldaar noodzakelijk (TPL = tropicalised).
- c. het *onderhoudt de gasdruk* in de huls tot het projectiel in beweging komt en in de trekken en velden dringt.
De beste ballistische resultaten worden verkregen als het projectiel in beweging komt op het moment of juist na het scheuren van het omhulsel (plastische afsluiting).

De lading bestaat uit cordiet-pijpenkruit.

Een andere vorm van het kruit of te korte stukken vergroten de kans op verliezen van een gedeelte dat door de ontploffing door de openingen en via de uitlaatbuizen naar buiten geblazen zou kunnen worden. Bij het afgaan van het schot na het scheuren van het omhulsel stromen de gassen door de openingen in de kamer en door de uitlaatbuizen naar buiten.

De druk stijgt tot de lading volledig is ontploft, het projectiel verlaat de monding en de gassen stromen verder uit.

5. Het projectiel.

Dit is een speciaal soort pg met een dunne wand, een versterkte bodem en een normale bodembuis.

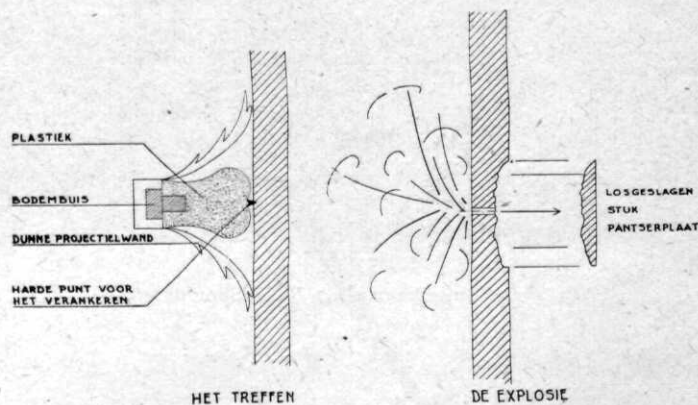
In Amerika is een speciale „Wallbuster” geconstrueerd met een zelfde vernielende werking op kazematten e.d. als een zg. *losse holle lading*.

De holle lading berust op het principe, dat detonatiegolven zich steeds loodrecht op het oppervlak van een lichaam verplaatsen. Deze golven komen dus in het midden bijeen en de voorwaartse snelheid wordt hier aanzienlijk vergroot.

Het getroffen metaal wordt door de grote snelheid van de „gasstraal” als het ware opzijgeschoven.

De dun stalen kop heeft een extra verharde punt, waardoor indringing in een pantserplaat zelfs onder een hoek van 55° verzekerd is. Door middel van een buis kan meer of minder vertraging verkregen worden (A.Tk, kazematten, zachte grond).

Het resultaat is geen doorboring, maar het losschieten van een gedeelte van de binnenwand van de getroffen plaat (zie afb. 3). De werking is afhankelijk van de tijd nodig voor het scheuren van de projectielwand en het platslaan van de springlading (plastic) tegen de plaat en niet van de afstand waarop geschoten wordt. Voor het tot op het laatste moment bijeenhouden van de plastic is deze meestal omgeven door een draadkorf.

Afb. 3.

Nadelen van de TLV zijn voorlopig nog :

1. zware munitie door de grote lading ;
2. zichtbaar ; niet alleen door de mondingsvlam, doch ook door de uitstromende gassen, wier volume zelfs drie à vier maal zo groot is dan bij de raketten.
3. de onmogelijkheid van het geven van grote elevatie, doordat bij het belemmeren van de vrije uitstroming van de gassen verlies van snelheid optreedt ; het wapen is dus niet als krombaanwapen te gebruiken (bergartillerie) ;
4. een voor de bediening onveilige sector van 90° achteruit met een diepte van 80 m, (onveilig en zichtbaar).

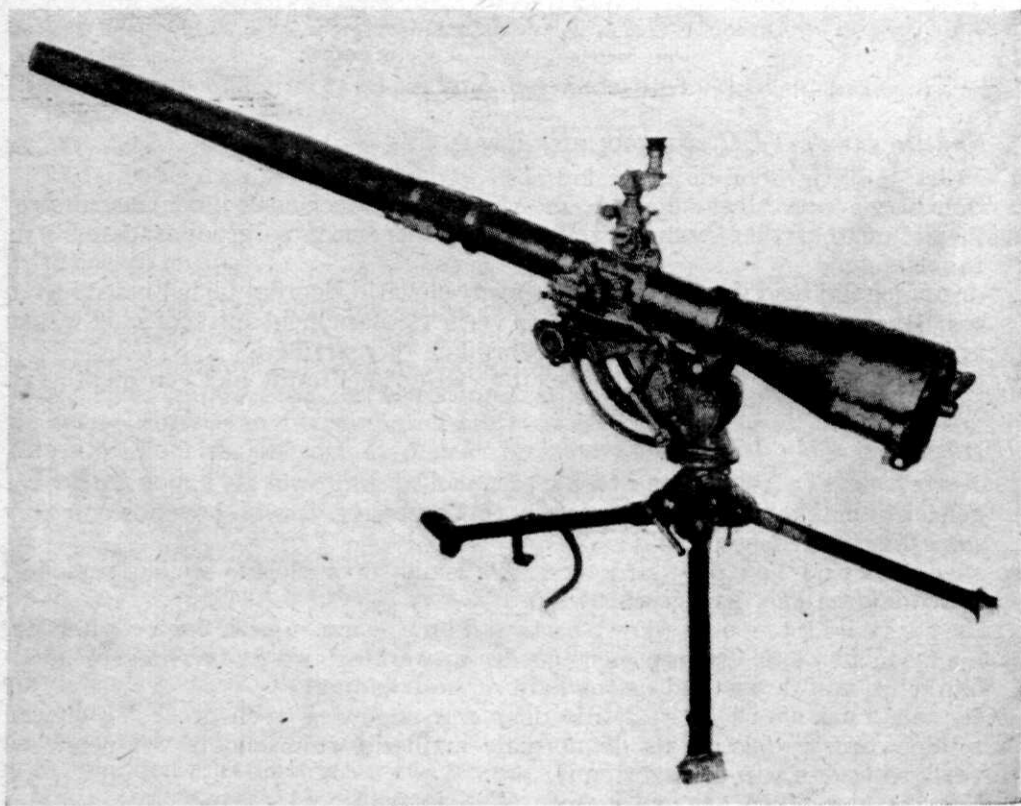
Hiertegenover staan de volgende voordelen :

1. een zeer lichte constructie van affuit zowel als kanon, zodat het geheel gemakkelijk door twee man te dragen is, terwijl bovendien *weinig uitrustingsstukken* nodig zijn ;
2. geen terugloop, waardoor de bediening door slechts weinig personeel eenvoudig en snel kan geschieden ;
3. is geschikt voor de bestrijding van vechtwagens en kazematten, waarop een goede uitwerking wordt verkregen, onafhankelijk van de afstand (groot kaliber, holle lading) ;
4. een nauwkeurigheid, die door een nagenoeg even grote V_0 en een zelfde vorm projectiel als de normale artillerie, ruimschoots voldoende en veel groter dan van de raketten is.

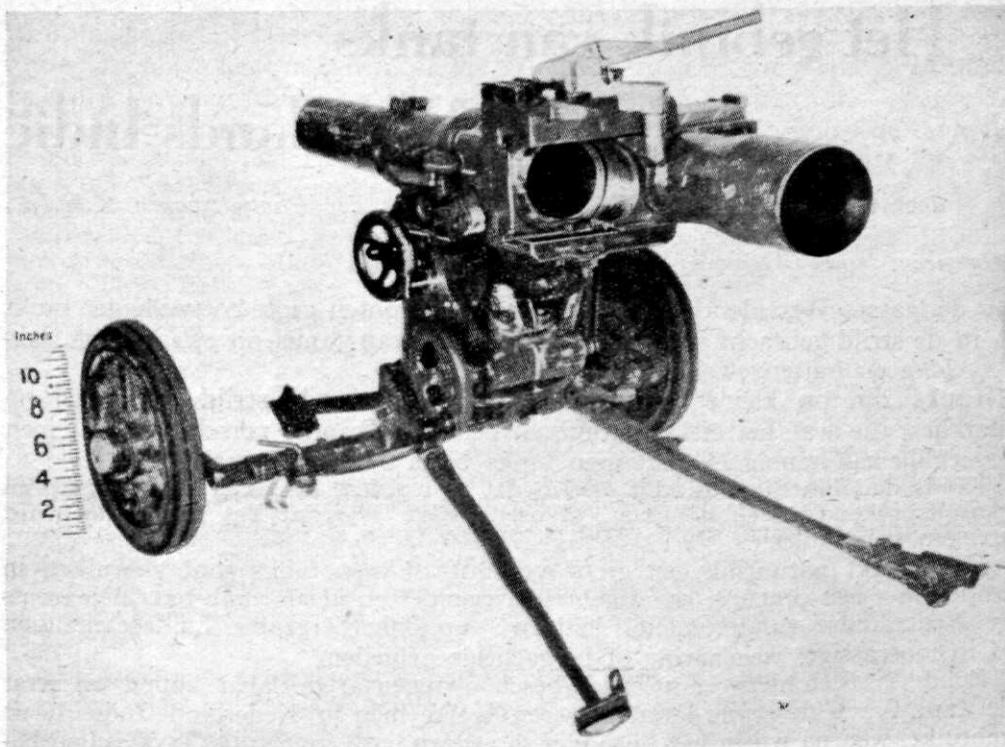
V_0 van de 5,7 TLV = 400 m/sec.
van de 7,5 TLV = 350 m/sec.

Afb. 4. De Amerikaanse 5.7 RCL (Shouldergun).

Afb. 5. De Amerikaanse 7.5 RCL (Tripodgun).

Afb. 6. De Duitse 7.5 L.G. van 160 kg (Leichtes Geschütz).

Conclusies :

1. De infanterie wenst een licht en eenvoudig antitankwapen en de TLV voldoet aan deze eisen volkomen ; de 5,7 pag en 8 A.Tk niet.
 Het gewicht van de 5,7 TLV = 20 kg, van de 7,5 TLV = 50 kg.
 Het gewicht van de 5,7 pag = 350 kg, van de 8 A.Tk = 800.kg.
2. De infanterie wenst een krachtige uitwerking van het enkele schot niet alleen op vechtwagens doch ook tegen kazematten en de TLV voldoet aan deze eis volkomen ; de 8 A.Tk voldoende, doch de 5,7 pag slechts zeer matig.
 De doordringing in een pantserplaat op 500 m bedraagt :
 van de 5,7 TLV = 16 cm, van de 7,5 TLV = 16 cm.
 van de 5,7 pag = 9 cm, van de 8 A.Tk = 14 cm.
3. Door de eenvoudige en lichte constructie zal aanschaf van de TLV goedkoop zijn en zeker aanzienlijk goedkoper dan van de 5,7 pag.
4. Ook dit wapen is, evenals de raketten nieuw, ook hiermede moet ons leger vertrouwd raken en ook hier geldt het parool :
 „Een nieuw op te bouwen leger moet modern zijn”.
5. Vervanging van de 5,7 pag door terugstootloze vuurmonden en indeling van deze bij de infanteriebataljons is een m.i. absolute noodzaak.

Infanterist, let op uw saeck

Het gebruik van tanks in Nederlands-Indië

door C. A. HESHUSIUS, Eerste Luitenant der Pantsertroepen K.N.I.L.

Algemeen.

In de laatste Wereldoorlog zijn op bijna alle fronten grote hoeveelheden tanks in de strijd gebracht, zodat het verschijnen van tanks op een modern slagveld geen buitengewone gebeurtenis meer is.

Tanks zijn op kleine eilandjes in de Pacific in de strijd gebracht; op eilandjes, die wat betreft structuur zoveel van elkander verschilden, dat men gevoeglijk kan aannemen, dat men tanks bijna overal kan gebruiken.

Reeds dadelijk dient hierbij opgemerkt te worden, dat men enkele factoren vanzelfsprekend moet bekijken, alvorens men overgaat tot het in de strijd brengen van tanks.

Het maakt natuurlijk een groot verschil, of men tanks gaat gebruiken in landen met een prachtig en uitgebreid wegennet en ideale tank-terreinen (zoals de Nederlandse zandgronden!) dan wel op onherbergzame Zuidzee-eilanden of in moerassige, wegenarme of bergachtige gebieden.

Zonder verder hierover in détail-beschouwingen af te dalen, zullen wij eerst de tank-types de revue laten passeren, welke men in Nederlands-Indië heeft gebruikt, waarna wij in het bijzonder de wegen en terreinen op Java zullen bekijken, om uiteindelijk tot conclusies te komen.

Tanktypes in Nederlands-Indië.

Komen wij in onze Oost en in het bijzonder op het eiland Java, dan staan ons daar enige ervaringen ter beschikking omtrent het gebruik van tanks.

Het is lang een strijdvrage gebleven, of tanks op Java werkelijk met succes te gebruiken zijn, of niet.

In 1937 is men ten lange leste, na rijp overleg en ampele overwegingen er toe overgegaan, om tanks op Java te beproeven, waarop, na het verkrijgen van goede resultaten, overgegaan werd tot de invoering van de Vickers Garden Loyd tankette type II van 4,3 ton.

Dit was een tweemans-tank van het allerlichtste soort en de bewapening beperkte zich uiteindelijk tot slechts een enkele mitrailleur, welke in een 360 graden draaibare koepel was geïnstalleerd.

Door het uitbreken van de oorlog in Europa en het wegvallen van Engeland als tankleverancier voor deze gebieden, ging men noodgedwongen over op de Amerikaanse tankindustrie.

Te elfder ure, kort voor de Japanse inval op Java in 1942, arriveerde de eerste partij Amerikaanse tanks van het type 1941 Marmon-Herrington; tweemanswagens van ongeveer 7 ton en bewapend met twee mitrailleurs.

Vlak voor de Japanse invasie op Java landde nog een kleine Britse tankeenheden met de Engelse standaard lichte tanks van het type Mk VI Vickers Light Tank. Dit waren lichte driemans tanks met twee mitrailleurs; gewicht ongeveer 5 ton.

Al deze genoemde types zijn, voorzover niet vernietigd in de strijd op Java van Maart 1942, in Japanse handen gevallen.

De Japanners hebben tijdens de bezetting van 1942 tot 1945 hun eigen tanks ingevoerd, van verschillend soort en van tonnages van 3 tot 15 ton.

Na de beëindiging van de Pacific-oorlog zijn op Java Brits-Indische tankeenheden verschenen met twee soorten Amerikaanse tanks, nl. de lichte Mk 3 en Mk 5 „General Stuart” en de middelzware Mk 4 „General Sherman, welke respectievelijk van 14 en 33 ton waren.

En heden ten dage beschikt het K.N.I.L. op Java over enige tankeskadrans met de Stuart tank, Mk 3 en 5, benevens de Marmon Herrington tank van 7 ton, type CTLS-4TAC.

Als brugleggende tank wordt de Valentine gebruikt, een 18-tonner met een brug, welke bijna 11 m lang is.

De wegen op Java van tank-oogpunt uit bekeken.

Daar pantserwagens en tanks vele eigenschappen gemeen hebben, (pantser, vuurkracht, schokkracht en snelheid) en tanks dáárin van pantserwagens verschillen, dat zij, dank zij hun rupsbanden wel in het terrein kunnen opereren, is het terrein de allereerste en gebiedendste factor, voor het in de strijd brengen van de tanks.

Zijn tanks geheel gebonden aan de kunstwegen, dan heeft het bezit van tanks nagenoeg geen extra nut en is de tank in feite gedegradeerd tot een pantserwagen.

Aangezien men verder eerst de wegen nodig heeft, om met tanks een bepaald operatiegebied op Java te bereiken, is het wel nuttig fevoren een en ander te zeggen over de wegen op dit eiland.

Het eiland Java heeft vergeleken met de andere eilanden van de Archipel het beste en meest uitgebreide wegennet.

Dit betekent echter geenszins, dat dit wegennet „goed” te noemen is, bekeken door een internationale bril.

De moeilijkheid zit hem allereerst in de duizenden kunstwerken (bruggen en duikers) in deze wegen, welke, buiten de grote verkeerswegen een zeer beperkt draagvermogen hebben.

Een weg, hóe uitstekend overigens ook, is slechts voor het type tanks begaambaar, dat de zwakste brug in het geprojecteerde traject ten hoogste kan torsen.

En hiermede komt derhalve onmiddellijk een duidelijke en pijnlijke grens voor het tonnage van tanks, die wij op Java willen gebruiken.

Steeds krijgt men te doen met de critieke grens van het draagvermogen van de zwakste brug.

Operaties met de Sherman-tanks bepalen zich hoofdzakelijk tot de grote verkeerswegen, waarvan de bruggen de 33-tonner kunnen dragen.

De 14 tons Stuart-tank heeft dus ook haar beperkingen en heeft voor vervoer over Java's wegen bruggen nodig, die 14 ton kunnen torsen. Overbodig toe te voegen, dat slechts een bepaalde klasse weg aan deze eisen voldoet.

De wellicht bij enkelen opkomende vraag, of het dan niet mogelijk is deze bruggen te vermijden en maar door het terrein te trekken, moet dadelijk ontkenkend beantwoord worden.

Java is een land, dat zo ontzettend doorsneden is met grote en kleine rivieren en stroompjes, dat het voor tanks niet wel mogelijk is over enigszins grote afstanden de wegen en bruggen te negeren.

Met de 4,3 tons tankette kon door het betrekkelijk geringe gewicht zeer veel

gepresteerd worden op de wegen, waardoor deze tankette bijna overal op Java te gebruiken was, tot in de meest afgelegen streken toe. Deze tankette mag daarom voor Java een ideaal voertuig genoemd worden en een juweeltje van techniek.

Met zwaardere types tanks zal men op moeilijkheden moeten rekenen, die toenemen naarmate het gewicht groter wordt.

Als tweede factor moet men terdege rekening houden met de moessons.

De natte moesson kan op wegengebied een geduchte spelbreker worden.

Wie de stafkaarten van Java bestudeert, ziet naast de verharde wegen, welke steeds goed begaanbaar blijven, als tweede soort de z.g. niet-verharde wegen.

In deze laatste categorie wegen zijn bepaalde landwegen, die van grote regenbuïen volkomen zacht en modderig worden en kanten krijgen, die niet geheel betrouwbaar meer zijn voor zware voertuigen.

Men moet de natte moesson in Indië meegemaakt hebben, om te kunnen oordelen, waartoe de aanhoudende zware tropische regenbuïen een niet-verharde weg kunnen vervormen.

Bekend mag worden verondersteld, dat de modderwegen in Oost-Europa, de operaties met gemechaniseerde eenheden vaak onmogelijk maakten en meer dan eens een Duits offensief ophielden!

Bovendien worden de kunstwerken in de kleine niet verharde wegen er niet beter op en zijn deze vaak niet meer dan primitieve houten en bamboeconstructies.

En aan deze twee factoren kunnen wij thans, in het jaar 1947, nog een derde factor toevoegen en dit is de meer dan misdadige verwaarlozing van het wegen-net tijdens de Japanse bezetting van 1942 tot 1945.

Daar in deze jaren alles, wat maar enigszins zweemde naar orde en regelmaat, volkomen ontwricht werd, maakte de toestand van de wegen hierop geen uitzondering.

Dat de wegen op Java niet totaal onbruikbaar zijn geworden moet worden toegeschreven aan de zorg van het vóóroorlogse Nederlandse bewind.

De tropische regenbuïen en de hoge zonnstanden maken immers een voortdurend onderhoud broodnodig.

Door de politieke moeilijkheden van het ogenblik op Java, het gebrek aan grondstoffen, etc., zijn de wegen in de jaren 1945 tot 1947 nog sneller weggeleden in de poel der ontbinding.

Eertijds betrouwbare wegen kunnen tegenwoordig dit praedicaat niet meer ten volle dragen. Vooral de kunstwerken hebben ernstig geleden door gemis aan onderhoud.

De plotseling opkomende wilde en hoge vloedgolven, de z.g. „bandjirs”, zo karakteristiek voor de Indische rivieren in de natte moesson, hebben vijf jaren lang ongestoord kunnen knagen aan de bruggen. Men moet inderdaad deze bandjirs meegemaakt hebben, wil men zich een voorstelling kunnen maken van de vernielingen, die zij kunnen aanrichten.

Dit is wel het belangrijkste. Is een streek niet meer over de weg te bereiken, dan kunnen tankoperaties, welke geprojecteerd waren in die streek, reeds bij voorbaat van het programma geschrapt worden tenzij, doch dit is vaak een ware titanen arbeid tenzij men de gehele weg en alle bruggen in het traject, tevoren grondig repareert en inspecteert.

Java's terreinen en het gebruik van tanks.

Wij zouden het terrein op Java, zeer globaal genomen, kunnen verdelen in zekere stroken, die dan van Noord naar Zuid genomen, het volgende beeld geven :

- a. Kustmoerassen en vloedbossen, dan wel visvijvers in de strook aan de Noordkust.
- b. De strook der (natte) rijstvelden of „sawahs”.
- c. De strook der plantages en glooiende heuvels.
- d. Het hogere heuvelland en de hoogvlakten.
- e. Het gebergte in de zuidelijkste strook.

ad a.

Op enkele uitzonderingen na, kan gezegd worden, dat de strook a voor tanks moeilijk begaanbaar is.

Moerassen zijn lelijke natuurlijke obstakels voor tanks, terwijl de bodem van de vloedbossen vaak al even drassig en zacht is als de moerassen zelve.

De strook der visvijvers, welke meer in het oostelijk deel van het eiland ligt, is vaak een aaneenschakeling van bassins, die meters diep kunnen zijn en die maar al te dikwijls van elkander zijn gescheiden door smalle weggetjes en dijkjes.

ad b.

De strook van de sawahs in de laagvlakten, bedekt een zeer groot en belangrijk deel van het eiland Java.

Deze strook is ook de dichtstbevolkte en hier liggen ook de grote steden en vooral de grote en uitgestrekte kampongs der bevolking.

Hier vinden wij ook de grote spoorlijnen en een zeer uitgebreid wegennet.

De rijstvelden worden meestal nat gehouden door een ingewikkeld irrigatiesysteem van rivieren en kanalen, terwijl het gehele uitgestrekte rijstgebied verdeeld is in akkers, welke omgeven zijn door dijkjes van klei, de z.g. „galangans”. In deze geïrrigeerde vakken groeit de rijst in een dikke modderlaag en het is juist deze modderlaag, die het gebruik van tanks aan banden kan leggen en die men derhalve nauwkeurig moet bekijken.

Immers, hoe dikker de modderlaag, hoe groter de kans wordt, dat de rupsbanden van de tank de uiteindelijke harde grond niet voldoende kunnen bereiken, om de tank voort te stuwen. Op een dunne modderlaag zijn de bezwaren niet ernstig, want daar rijden de rupsen op een harde onderlaag, terwijl de buik van de tank nog vrij boven de modder uit kan komen. Zodra de buik van de tank eenmaal goed op de modderlaag begint te rusten en de rupsen geen „grip” genoeg meer op de harde bodem hebben, beginnen de rupsen loos te draaien, waardoor de tank niet meer vooruit kan komen.

Nooit kan te voren zonder meer worden vastgesteld, welke sawahs wel dan niet voor tanks begaanbaar zijn en telkenmale zal er terdege verkend dienen te worden door officieren van de tankeenheden, wil men niet voor onaangename verrassingen komen te staan.

Vanzelfsprekend zal een lichte tank (tot 15 ton) betere resultaten afwerpen, dan een middelzware en zware tank.

De 4,3 Vickers van het K.N.I.L. van voor de Pacific-oorlog presteerde het, mits door deskundig personeel bestuurd, door de natste sawahs te rijden, hetgeen indertijd een openbaring was, daar de natte sawah voordien maar al te vaak als een onoverkomelijke tankhindernis werd beschouwd.

Zijn de sawahs minder nat, of zelfs geheel droog, hetgeen afhangt van de ouderdom van de rijstplanten, dan stijgen de kansen voor de tanks geducht en is de sawahstrook een goed, zo niet uitmuntend gebied geworden, ook voor zwaardere types tanks.

Bij lang genoeg droogliggen is de klei zelfs keihard geworden en is het terrein ideaal geworden voor tanks.

Dekkingen zijn er echter weinig in de sawahs, doch men heeft de grote ruimte te zijner beschikking, welke zo belangrijk is voor de bewegingsmogelijkheden van tankeenheden.

Naast de sawahs treft men in deze strook verder de droge velden voor de tweede gewassen van de bevolking aan en in het midden en Oosten van het eiland de uitgestrekte suikerriettuinen, waarin de tanks uitstekende kansen hebben.

Met dit al dient niet uit het oog verloren te worden, dat in de vlakten de rivieren ook weer breder zullen zijn, zodat men niet in alle gevallen met de brugleggende tank kan volstaan.

Daarentegen zijn in de droge tijd weer vele rivieren tot kleine beekjes geworden, die gemakkelijker per tank te doorschrijden zijn.

ad c.

De strook der plantages (de z.g. „ondernemingen”) in het gebied der glooiende heuvels geeft de tank nog goede tot redelijke kansen.

Een moeilijkheid doet zich echter dadelijk voor in de vorm van riviertjes en ravijntjes.

Kunnen deze stroompjes, die in vrijwel ieder dal lopen, zonder moeite doorschreden worden, dan heeft het gebruik van tanks in dit gebied zeker gunstige perspectieven.

Anders wordt de situatie, wanneer, vooral in de natte moesson, de riviertjes breder worden en de waterdiepte groter wordt dan het maximum waadvermogen van de tank.

Een Stuart-tank kan b.v. slechts door 1 m water heen waden, zodat met brugslag dient te worden aangevangen, wanneer de diepte op één punt meer dan 1 m wordt.

En in dat laatste geval is het de grote vraag of er brugmateriaal in de omgeving te brengen is en of de zware brugleggende tank wel in staat is om de route te volgen, die de gewone tanks namen.

In het algemeen kan gezegd worden, dat hoe dieper de riviertjes worden en hoe steiler de hellingen van de ravijntjes worden, hoe geringer de kansen van de tanks in dit terrein worden.

De tanks zullen derhalve met het zwaarder worden van het terrein hoe langer hoe meer aan de wegen gebonden raken.

ad d.

Het hogere heuvelland, waar de ravijnen diep zijn en de hellingen steil, is geen goed terrein voor tanks.

Dit neemt geenszins weg, dat tanks hier en daar wel degelijk buiten de wegen kunnen optreden, doch slechts na een terreinverkenning van officieren van een tank-onderdeel. Meestentijds zijn de tanks in dit gebied echter aan de wegen gebonden.

De grote hoogvlakten, die men in dit gebied veelvuldig aantreft, bieden ongeveer dezelfde aspecten als de strook genoemd onder ad b., daar deze hoogvlakten ook door sawahs bedekt zijn.

ad e.

Het gebergte in de zuidelijkste strook is een onherbergzaam en wegenarm gebied met een dunne bevolking.

Nu eens treft men daar de tropische oerwouden aan, dan weer woeste kalkbergen en diepe ravijnen.

Wanneer tanks in deze streek zouden moeten opereren, zijn zij welhaast steeds aan de wegen gebonden.

Hoedanigheid van de rupsbanden is zeer belangrijk !

Een belangrijke factor in de terreinen van Java is verder het type rupsbanden, dat de tank heeft.

De Engelse rupsen zijn geheel van staal en vertonen een „ajour”, door de openingen in de schakels.

De Amerikaanse rupsen hebben daarentegen rubber blokken, zonder dit „ajour”.

Stalen rupsen zijn tot nog toe in de terreinen van Java de beste gebleken en geven de tank veel grotere mogelijkheden, dan de Amerikaanse rubber rupsen, omdat staal meer „grip” op de bodem vertoont dan massief rubber. Vooral in een modderige bodem spreekt het verschil in grip tussen stalen en rubber rupsen boekdelen.

De nadelen der rubber rupsen heeft men getracht te ondervangen door op de rupsen, voordat men een terrein ingaat, een soort schoep te bevestigen (grijpers of grouzers). Inderdaad komt de tank op rubber rupsbanden dan beter beslagen in het terrein, doch aan het gebruik van grijpers zit een niet te onderschatten bezwaar vast.

Immers, op de wegen rijdende, zijn grijpers uit den boze, daar het gebruik ervan de weg ernstig ruïneert, terwijl men voor het plaatsen van grijpers een geruime tijd nodig heeft. Aan de ene kant is men derhalve wel verplicht zonder grijpers op de wegen te rijden, terwijl aan de andere kant van plotseling in zwaar en modderig terrein optreden geen sprake kan zijn, daar de grijpers tevoren geplaatst moeten worden.

Conclusies.

1. Lichte tanks, dat zijn tanks tot 15 ton, hebben op Java de beste kansen. Het nadeel van lichter pantser en lichtere bewapening moet dus aanvaard worden.
2. In de terreinen van Java zijn vol-stalen rupsbanden verre in het voordeel boven rubber rupsbanden.
3. De droge moesson is in het algemeen de beste tijd voor het gebruik van tanks in het terrein.
4. De beste kansen voor de tanks liggen op Java in het gebied van de vlaktes, de plantagestrook en de glooiende heuvels ; derhalve in de belangrijkste gebieden van dit eiland.

VEILIGHEIDSMATREGELEN

De titel van het artikel van den kapitein der Genie J. W. Portier in „De Militaire Spectator” van Mei 1947, blz. 270; moet als volgt luiden:

VEILIGHEIDSMATREGELEN

bij het gebruik van lichte vuurwapenen
(hieronder niet begrepen zware mortieren en het P. A. G.),
handgranaten, springmiddelen en mijnen

Oude militaire gebruiken

Ere- en saluutschoten

Geruime tijd voordat de heugelijk gebeurtenis op 18 Februari in ons Prinselijk gezin plaats vond, wendden verslaggevers zich tot de Krijgsgeschiedkundige afdeling van de Generale Staf met het verzoek om inlichtingen te mogen ontvangen betreffende oude militaire gebruiken. In de eerste plaats betroffen de vragen de oorsprong, de betekenis en de uitvoering van de saluutschoten bij de geboorte van vorstelijke personen.

Aangezien in de tegenwoordige tijd de radio het aangewezen middel is voor de snelste en meest algemene verspreiding van belangrijke gebeurtenissen, kan aan dit oude gebruik niet uitsluitend de betekenis van de aankondiging van de geboorte van een prins of van een prinses worden gegeven. Wij moeten in de handhaving van deze aloude militaire traditie een erbetoon zien, hetwelk reeds in vroege tijden in zwang was en in het Reglement op de Garnizoensdienst is aangeduid onder de naam van ere- en saluutschoten.

De gewoonte om schoten bij een ontmoeting te lossen vinden wij reeds in de zestiende eeuw vermeld, aanvankelijk met pistolen en musketten. Bekend is de gravure, waarop Willem de Zwijger en Hendrik van Brederode bij het verlaten van Antwerpen zijn afgebeeld. Beiden te paard gezeten lossen met een pistool in de opgeheven rechterhand een begroetingsschot.

Het thans nog van kracht zijnde reglement betreffende het vieren der geboortedagen van de leden van de Koninklijke Familie en der belangrijke staatsgebeurtenissen is vastgesteld bij besluit van Z.M. van den 16 Augustus 1815 No. 80, met een toevoeging bij besluit van 15 Juli 1818 No. 13 en een wijziging bij besluit van 20 April 1819 No. 91.

In extenso zijn de besluiten te vinden in de Recueils-militair van de jaren waarin zij zijn vastgesteld.

In het besluit van 1815 lezen wij o.m.:

Eene kroning, het huwelijk van een der Koninklijke prinsen of prinsessen, eene luisterrijke overwinning en het sluiten van een vrede worden des middags ten twaalf uren met een saluut van 101 schoten uit het kanon gevierd.

Hetzelfde getal wordt bepaald voor een verjaardag des konings, doch in dier voege verdeeld, dat des morgens ten acht uren 33, des middags ten twaalf uren 35 en des namiddags ten vier uren 33 schoten gedaan worden.

In de plaats alwaar de Staten-Generaal vergaderd zijn, en zoo dikwijls de Koning die vergadering bijwoont, zullen er 101 schoten gedaan worden; 51 bij Hoogstdezelfs vertrek uit het Paleis, en 50 bij het verlaten der Vergaderzaal.

De verjaardagen van de Koningin en van den Prins en Prinses van Oranje, zullen met 33 en die der overige Prinsen en Prinsessen van het Koninklijke Huis, met 21 schoten gevierd worden; alles des middags ten twaalf uren.

Wanneer de Koning in de vestingen of plaatsen komt, bij art. 3 omschreven, zal Hoogstdezelfs aankomst met 51, en het vertrek met 50 schoten bekend gemaakt worden.

Hetzelfde zal worden in acht genomen bij Zijner Majesteits komst in een Lust-kampement of aan boord van enig schip of vaartuig van Oorlog.

De Koning en de Prins en de Prinses van Oranje, mitsgaders de overige Prinsen en Prinsessen van het Koninklijke Huis, worden aan boord der schepen en vaartuigen van Oorlog, in lust-kampementen en in vestingen, respectievelijk met 33 en 21 kanonschoten verwelkomd.

Het besluit van 1818 regelt het aantal schoten bij de geboorte van een prins en van een prinses nl. de aankondiging van de geboorte van een Koninklijke Prins met 101 en die van een Koninklijken Prinses met 51 kanonschoten.

Dat de bezuinigingen in onze Koninklijke weermacht niet alleen in latere jaren geboden zijn, blijkt uit het besluit van 1819, waarbij de ereschoten op de geboortedagen van Z.M. en van de leden van het Kon. Huis worden afgeschafte met de mutatie: „Gelet hebbende op de daaruit voortvloeiende kosten en willende ook in die uitgaven de meeste bezuiniging daarstellen”.

Opmerkelijk is, dat het aantal af te geven saluutschoten steeds een oneven getal bedraagt en zulks niet alleen hier te lande, maar zoverre bekend, ook in andere landen.

Zo wordt in de verordeningen van de marine voorgeschreven, dat een opperofficier der landmacht, in officiële opdracht aan boord van een oorlogschip komende, begroet wordt met 19 schoten voor een veldmaarschalk, 17 voor een generaal, 15 voor een luitenant-generaal en 13 voor een generaal-majoor.

De verklaring, welke aan deze oneven getallen wordt gegeven, is de volgende:

Een saluut wordt afgegeven in het algemeen met twee kanonnen, één aan stuurboord, één aan bakboord opgesteld. Het saluut vangt aan met het stuurboordskanon, nl. aan de zijde waar de hoge gast het schip verlaat en moet ook aan dezelfde zijde eindigen; derhalve moet het aantal oneven zijn.

W. BARON VAN ITTERSUM,
Luitenant-Kolonel der Infanterie b.d.

Boekbespreking

VAN VOORST EVEKINK, KRULS EN BERGER: „De Practijk van het Militaire Tuchtrecht”.

Handboek ten dienste van hen, die bij de Koninklijke Landmacht met enig gezag zijn bekleed, 3e druk, samengesteld door D. van Voorst Evekink, Generaal-majoor en Mr H. J. Kruls, Luitenant-generaal. N.V. Boek- en Kunst drukkerij v/h Mouton & Co., 's-Gravenhage 1946.

Van dit bekende werk, waarvan in Juli 1932 de eerste druk verscheen en dat door regelmatige verstrekkingen van aanvullingen en verbeteringen steeds op de hoogte van de tijd werd gehouden, is thans een geheel nieuwe derde druk verschenen. Mag men afgaan op de datering van het voorbericht van de samenstellers en op die van het „Voorwoord”, geschreven door de toenmalige Minister van Oorlog Mr J. Meynen, dan was de tekst reeds in Maart 1946 gereed. Toch moest vóór de verschijning nog een jaar verloren gaan door moeilijkheden in verband met de papierschaarste.

Degenen, die dit werk al van vóór de oorlog kennen, behoeven geen verdere aanbeveling. Ten dienste van hen, die eerst later hun plaats in het leger zijn komen innemen zij vermeld, dat het werk in twee delen een uitvoerig commentaar geeft op de Wet van de Krijgstucht en het Reglement betreffende de Krijgstucht. De behandeling is artikelgewijs en de tekst van ieder artikel wordt gevolgd door zeer uitgebreide toelichtingen en vaak ook door vermelding van de over het betrokken artikel bestaande jurisprudentie.

Wie de weg in Wet en Reglement nog niet zo goed kent, wordt geholpen door een uitvoerig alfabetisch register, dat op zichzelf al niet minder dan 27 bladzijden omvat.

De achter ieder artikel opgenomen toelichtingen zijn, door een indeling in punten, ondanks hun uitvoerigheid toch zeer overzichtelijk en men zal op het gebied van het tuchtrecht dan ook niet vele vragen kunnen stellen, waarop dit werk geen antwoord geeft.

Het is een boek voor de practijk, voor de gezagsdrager, en zeer in het bijzonder voor de tot straffen bevoegden meerdere, die zijn moeilijke taak niet naar behoren kan vervullen zonder goed op de hoogte te zijn van de terzake geldende bepalingen en voorschriften. Naast ervaring, mensenkennis en tact is nu eenmaal kennis van deze voorschriften onontbeerlijk

en daarom is een goede gids in dit terrein vol voefangels en klemmen zo waardevol.

Tengevolge van het materiaalgebrek zal de uitgave niet inééns kunnen verschijnen en zijn voorlopig slechts enkele honderdtallen exemplaren beschikbaar. Deze zullen van Rijkswege ter beschikking worden gesteld van die militaire instanties, die daaraan in de eerste plaats behoefte hebben. Volgende afleveringen zullen eveneens van Rijkswege worden gedistribueerd, totdat uiteindelijk alle Compagnies- en hogere commandanten van een exemplaar voorzien zullen zijn. Waarschijnlijk zal het werk eerst daarna in de particuliere handel verkrijgbaar zijn.

Het spreekt wel vanzelf dat in deze tijd van wederopbouw van het leger, van voortdurende wijzigingen in de bestaande voorschriften en in de legerorganisatie een werk als „De Practijk van het Militaire Tuchtrecht”, ondanks de grootste zorgvuldigheid bij de samenstelling, niet geheel „bij” kan blijven. De samenstellers hebben dan ook in hun voorbericht gezegd: „De bewerking is zeker niet volledig: wij meenden echter niet langer te mogen wachten. . .” Inderdaad, zo is het. De behoefte aan voorlichting op het gebied van het tuchtrecht is zó groot, dat niet langer mocht worden gewacht.

Wijzigingen en aanvullingen kunnen immers, dank zij het losbladige systeem, op eenvoudige wijze worden aangebracht. Het is jammer, dat gebrek aan materiaal de uitgever heeft genoodzaakt, ditmaal met schroeven, in plaats van, zoals vroeger, met een ringsluiting te werken.

Wie echter nog over de banden van de vorige druk beschikt, kan deze zeer goed gebruiken voor het opbergen van de tekst van deze derde druk, als hij de daartoe benodigde gaten door een boekbinder in het papier laat boren.

In zijn voorwoord wees de toenmalige Minister van Oorlog er op, dat bij de wederopbouw van de Koninklijke Landmacht boven alles behoefte is aan goede discipline en harde tucht: „*geen discipline die distancieert en geen tucht die verbittert, maar discipline die opvoedt en tucht die staalt.*”

En aan de lezer gaf hij de raad: „*Gebruik dit boek, allereerst om uzelf te toetsen en eerst dan om uw ondergeschikten te toetsen.*”

Wij kunnen niet beter doen dan deze woorden cursiveren in de overtuiging dat het boekwerk „De Practijk van het Militaire Tuchtrecht”, op de goede wijze gebruikt een belangrijke steun kan zijn voor hen, die in ons leger met de handhaving van de krijgstucht belast zijn!

d. Gr.